

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
2003/C 292/01	Ειδική έκθεση αριθ. 11/2003 σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE), συνοδευόμενη από τις απαντήσεις της Επιτροπής.	1

I

(Ανακοινώσεις)

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αριθ. 11/2003

σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE), συνοδευόμενη από τις απαντήσεις της Επιτροπής

(Υποβαλλόμενη δύναμει του άρθρου 248 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ)

(2003/C 292/01)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σημεία	Σελίδα
Πίνακας αρκτικόλεξων		3
ΣΥΝΟΨΗ	I-VIII	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1	5
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	2-4	5
ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	5-14	5
Γενικό πλαίσιο	5-10	5
Συμβολή στην οριοθέτηση των τόπων Natura 2000	11-14	7
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE	15-27	8
Διάρθρωση και τομείς δράσης	15-20	8
Διαχείριση και χρηματοδότηση	21-22	9
Χρηματοδοτική εκτέλεση	23-27	9
ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	28-45	12
Διαδικασίες επιλογής	28-33	12
Κριτήρια αξιολόγησης	34-37	13
Ρόλος των κρατών μελών	38-40	14
Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης	41-45	14
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	46-65	15
Διοικητικές διατάξεις σχετικά με ασαφείς επιλέξιμες δαπάνες	46-51	15
Καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση των πληρωμών	52-55	15
Πρακτικά προβλήματα σχετικά με την εφαρμογή των σχεδίων	56-65	17
Προβλήματα συγχρηματοδότησης των σχεδίων	56-59	17
Ανεπαρκώς λεπτομερής λογιστική των δικαιούχων	60-62	17
Αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική χρησιμοποίηση γαιών	63-65	17

	Σημεία	Σελίδα
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	66-84	18
Ασαφή καθήκοντα των γραφείων τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του LIFE II	67-72	18
Παρατηρήσεις σχετικά με τους ελέγχους που διενήργησε η Επιτροπή	73-75	18
Εξωτερική βεβαίωση των καταστάσεων δαπανών	76-77	19
Έκθεση εφαρμογής του προγράμματος	78-80	19
Πρόσφατες πρωτοβουλίες για να βελτιωθεί η διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων	81-84	19
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	85-94	20
Γενικό συμπέρασμα	85	20
Στόχοι του προγράμματος και σύνδεσμος με την περιβαλλοντική κοινοτική στρατηγική	86-87	20
Συστάσεις		20
Μηχανισμός διαχείρισης	88-89	20
Συστάσεις		20
Παρακολούθηση, έλεγχος και αξιολόγηση	90-94	21
Συστάσεις		21
Απαντήσεις της Επιτροπής		22

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

ACE	Κοινοτική δράση για το περιβάλλον
ACNAT	Κοινοτική δράση για τη διατήρηση της φύσης
ΓΔ ENV	Γενική Διεύθυνση — Περιβάλλον
ΓΤΒ	Γραφείο τεχνικής βοήθειας
LIFE	Χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον
Medspa	Κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της Μεσογείου
ΜΚΟ	Μη κυβερνητική οργάνωση
MME	Μικρομεσαία επιχείρηση
Norspa	Κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος στις παράκτιες ζώνες και τα παράκτια της θάλασσας της Ιρλανδίας, της Βόρειας Θάλασσας, της Μάγχης, της Βαλτικής και της βορειοανατολικής περιοχής του Ατλαντικού
OLAF	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης
5° ΠΠΔ	Πέμπτο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης
6° ΠΠΔ	Έκτο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης

ΣΥΝΟΨΗ

I. Το Συνέδριο εξέτασε τη διαχείριση του χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον (LIFE), η οποία ασκείται απευθείας από την Επιτροπή και εφαρμόζεται κατά στάδια. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρία σκέλη, ήτοι το LIFE-Φύση, LIFE-Περιβάλλον και LIFE-Τρίτες χώρες, καθώς και συνοδευτικά μέτρα. Ο έλεγχος επικεντρώθηκε ιδιαίτερα στο δεύτερο στάδιο (1996-1999, LIFE II).

II. Ο γενικός στόχος του LIFE, ο οποίος συνίσταται στο να συμβάλλει στην ανάπτυξη και ενδεχομένως στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος, είναι ευρύς και δεν έχει επαρκώς καθοριστεί. Όσον αφορά τα ειδικά σκέλη, το LIFE-Φύση είναι αντιθέτως ακριβέστερο εφόσον οι δράσεις του εξαρτώνται από την εφαρμογή των δύο οδηγιών σχετικά με την προστασία των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και των αγρίων πτηνών (βλέπε σημεία 16 και 17).

III. Μεταξύ των ειδικών μέτρων του τίτλου «Περιβάλλον» του προϋπολογισμού, το LIFE είναι το σημαντικότερο πρόγραμμα. Τα 450 εκατομμύρια ευρώ που αντιστοιχούν στην κοινοτική συμμετοχή για το δεύτερο στάδιο (LIFE II) χρησιμοποιήθηκαν μέχρι του ποσού των 435 εκατομμυρίων ευρώ κατά τη διάρκεια της περιόδου για την οποία χορηγήθηκαν (βλέπε σημεία 23-27).

IV. Η Επιτροπή αξιολογεί τις προτάσεις σύμφωνα με τα διάφορα κριτήρια για κάθε σκέλος του προγράμματος και προσφεύγει σε ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες μόνο για τα σκέλη «Περιβάλλον» και «Τρίτες χώρες». Ορισμένα έγγραφα αξιολόγησης που καταρτίστηκαν από τους εν λόγω εμπειρογνώμονες δεν έχουν τηρηθεί (βλέπε σημεία 29-33).

V. Η επικουρικότητα μεταξύ των περιβαλλοντικών σχεδίων που χρηματοδοτούνται είτε στο πλαίσιο του LIFE είτε από άλλες κοινοτικές πηγές (διαρθρωτικά ταμεία, έρευνα) παραμένει ανεπαρκής, και ο κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης δεν αποκλείεται τελείως από τη διαδικασία διυπηρεσιακής διαβούλευσης (βλέπε σημεία 41-45).

VI. Το Συνέδριο επισήμανε πολυάριθμες δυσκολίες που επηρεάζουν την εφαρμογή του δεύτερου σταδίου του LIFE (LIFE II). Ο επιτόπιος έλεγχος ενός δείγματος σχεδίων έδειξε κυρίως ότι:

- α) αναλήφθηκαν δαπάνες προσωπικού οι οποίες δεν στηρίζονταν από αξιόπιστες καταχωρίσεις και περιλάμβαναν μισθούς υπαλλήλων οι οποίοι καλύπτονταν κανονικά από τους δημόσιους προϋπολογισμούς (βλέπε σημεία 47-49).
- β) ένας μεγάλος αριθμός πληρωμών της Επιτροπής συνάντησε σημαντικές καθυστερήσεις (βλέπε σημεία 52-55).
- γ) οι χρηματοοικονομικοί διακανονισμοί των σχεδίων παρουσίαζαν κενά και οι δικαιούχοι δεν τηρούσαν μια επαρκώς διαφανή και αναλυτική λογιστική για να μπορεί να απεικονίζεται το σύνολο των χρηματικών ροών (βλέπε σημεία 56-62).
- δ) οι δαπάνες σχετικά με την αγορά γαιών για τις δράσεις του σκέλους «Φύση» ήταν σημαντικές και οι εγγυήσεις για τη χρησιμοποίηση των εν λόγω εκτάσεων με σκοπό τη διατήρηση της φύσης πέρα της περιόδου εκτέλεσης των δράσεων ήταν ελλιπείς (βλέπε σημεία 63-65).

VII. Όσον αφορά την παρακολούθηση και τον έλεγχο των σχεδίων, η Επιτροπή αύξησε τον αριθμό των επιτοπίων επισκέψεων της και τα αποτελέσματα παρουσίασαν πολλά είδη σφαλμάτων στο επίπεδο των δικαιούχων. Τα καθήκοντα των γραφείων τεχνικής βοήθειας (ΓΤΒ), τα οποία αποτελούν τις εξωτερικές ομάδες παρακολούθησης του σχεδίου, δεν έχουν καλά καθοριστεί και η παρακολούθηση των δράσεων έπασχε κατά συνέπεια (βλέπε σημεία 67-75).

VIII. Οι προσπάθειες που αναλήφθηκαν για να μειωθούν οι ελλείψεις διαχείρισης του προγράμματος LIFE πρέπει να συνεχιστούν. Προς το σκοπό αυτό, το Συνέδριο συνιστά:

- α) ο ρόλος του LIFE να καταστεί σαφής στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων περιβαλλοντικής δράσης και οι στόχοι του να καθορίζονται καλύτερα και αν είναι δυνατόν να προσδιορίζονται ποσοτικά·
- β) να εξεταστεί από την Επιτροπή η σκοπιμότητα να διαχωριστεί η διαχείριση των σκελών «Φύση» και «Περιβάλλον»·
- γ) η αξιολόγηση των προτάσεων να πραγματοποιείται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες για όλα τα σκέλη του προγράμματος, οι οποίοι να επιλέγονται σύμφωνα με τη δημόσια διαδικασία πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων·
- δ) οι διοικητικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των δράσεων να εξετάζονται ώστε να καθορίζονται καλύτερα οι επιλέξιμες δαπάνες, ιδιαίτερα όσον αφορά τη λογιστική των σχεδίων, τις δαπάνες προσωπικού, τις αποσβέσεις και τις αγορές γαιών για τα σχέδια «Φύση»·
- ε) οι επιτόπιοι έλεγχοι της Επιτροπής να ενισχυθούν ενδεχομένως με χρησιμοποίηση εξωτερικών ελεγκτών·
- στ) να διαδοθούν τα αποτελέσματα των σχεδίων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το LIFE είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο, του οποίου η διαχείριση ασκείται απευθείας από την Επιτροπή και αφορά αποκλειστικά το περιβάλλον. Γενικός στόχος είναι να συμβάλλει στην ανάπτυξη και, ενδεχομένως, στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος. Όσον αφορά την Κοινότητα, οι επιλέξιμοι τομείς δράσης για τη χρηματοδοτική στήριξη του LIFE αφορούν τις δράσεις διατήρησης της φύσης (LIFE-Φύση) και τις δράσεις που αποβλέπουν στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος (καινοτόμοι δράσεις, δράσεις επίδειξης και προετοιμασίας (LIFE-Περιβάλλον)). Όσον αφορά τις τρίτες χώρες, κύριος στόχος είναι να παρασχεθεί χρηματική ενίσχυση υπό μορφή τεχνικής βοήθειας (LIFE-Τρίτες χώρες). Τέλος, το εν λόγω μέσο προορίζεται επίσης να καλύψει τα συνοδευτικά μέτρα που είναι αναγκαία για την παρακολούθηση ή την προώθηση των σχεδίων, καθώς και τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με την αποκτηθείσα πείρα και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις δράσεις αυτές.

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

2. Ο στόχος του ελέγχου του Συνεδρίου αφορούσε το σχεδιασμό, τη διαχείριση και την εφαρμογή του χρηματοδοτικού μέσου LIFE (ιδιαίτερα του LIFE II), επικεντρώθηκε δε στις ακόλουθες πτυχές:

- α) εξακριβώνονται με σαφήνεια οι στόχοι, είναι μετρήσιμοι και συναφείς από πλευράς στρατηγικής;
- β) εφάρμοσε η Επιτροπή:
 - κατάλληλο μηχανισμό διαχείρισης
 - επαρκή έλεγχο των σχεδίων
 - αποτελεσματικό σύστημα χρησιμοποίησης των αποτελεσμάτων

3. Οι έλεγχοι διενεργήθηκαν στη ΓΔ «Περιβάλλον» (ΓΔ ENV) της Επιτροπής, στις εθνικές αρχές και στα ΓΤΒ κατά την περίοδο από το Μάρτιο του 2001 έως τον Ιούνιο του 2002. Στις 31 Δεκεμβρίου 2002 το ήμισυ σχεδόν αυτών των σχεδίων που αποφασίστηκαν μεταξύ 1996 και 1999 και που εκτελέστηκαν σε μια περίοδο από δύο έως πέντε έτη δεν είχε ακόμη κλείσει. Στην Επιτροπή εξετάστηκαν οι φάκελοι των σχεδίων σχετικά με τα τρία σκέλη του προγράμματος. Σε ένα δείγμα 46 σχεδίων επί συνόλου 810 σχετικά με τα σκέλη «Φύση» και «Περιβάλλον» που αφορούσε οκτώ κράτη μέλη (Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο) διενεργήθηκε επιτόπιος έλεγχος.

4. Το δείγμα των σχεδίων που εξετάστηκαν επιτόπου είχε εξαχθεί βάσει κριτηρίων σχετικά με τον επιλέξιμο τομέα δράσης, τον τύπο του δικαιούχου, τον τύπο του σχεδίου, την οικονομική σπουδαιότητα και την κατάσταση προόδου. Το δείγμα ελήφθη κατά τρόπο που δίνει μια συνολική εικόνα των διαφόρων προβλημάτων που παρουσιάστηκαν σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων οι οποίες επιλέχθηκαν μεταξύ των χρηματοδοτηθεισών δράσεων.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Γενικό πλαίσιο

5. Οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της ΕΕ στον τομέα του περιβάλλοντος είναι πολλαπλές και τελούν υπό τη διαχείριση πολλών γενικών διευθύνσεων οι οποίες είναι υπεύθυνες αντίστοιχα για τα Διαρθρωτικά ταμεία, το Ταμείο Συνοχής, την έρευνα, τη γεωργία, τα

εξωτερικά προγράμματα, το προενταξιακό μέσο και τα ειδικά μέτρα της ΓΔ ENN. Αντιπροσωπεύουν ένα μέσο ετήσιο ποσό εκτιμώμενο σε 11,1 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 5,3 δισεκατομμύρια ευρώ χρηματοδοτήθηκαν από τις πιστώσεις του γενικού προϋπολογισμού και 5,8 δισεκατομμύρια ευρώ χορηγήθηκαν υπό μορφή δανείων της ΕΤΕπ (βλέπε πίνακα 1). Οι κοινοτικές αυτές δαπάνες πραγματοποιούνται στα πλαίσια των προγραμμάτων περιβαλλοντικής δράσης (ΠΠΔ) που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (1).

6. Τα ΠΠΔ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος. Συνίστανται σε έγγραφα στρατηγικής τα οποία καλύπτουν πολυετή περίοδο και αποβλέπουν στην εξακρίβωση των κυριότερων προκλήσεων που θα

πρέπει να αντιμετωπίσει η ΕΕ στον τομέα αυτό, στον καθορισμό στόχων και στην παροχή κατευθυντήριων γραμμών. Το πρώτο ΠΠΔ της ΕΕ χρονολογείται από το 1973.

7. Το 1993 άρχισε να ισχύει το πέμπτο κοινοτικό πρόγραμμα πολιτικής και δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης (5ο ΠΠΔ) (2). Καθόριζε τις γενικές πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα του περιβάλλοντος για την περίοδο 1993-1999 και ανέφερε για πρώτη φορά το κοινοτικό χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE) ως μηχανισμό χρηματοδοτικής στήριξης. Οι τομείς δράσης του 5ου ΠΠΔ αναφέρονται στον κανονισμό LIFE II, εκτός από τον τομέα του τουρισμού ο οποίος ενσωματώθηκε αργότερα στις κατευθυντήριες γραμμές του LIFE.

Πίνακας 1

Χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του περιβάλλοντος

Πρόγραμμα	Περίοδος	Ποσό (εκατ. ευρώ)		Μέσος όρος κατ' έτος (εκατ. ευρώ)	%
Τίτλος Β4-3 και άρθρο Β7-810 του προϋπολογισμού: Περιβάλλον	1996-1999	639	(1)	160	3 %
Εκ των οποίων LIFE	1996-1999	434		109	2 %
ΕΓΤΠΕ — τμήμα εγγυήσεων: Γεωργο-περιβαλλοντικά μέτρα	1996-1997	2 902	(2)	1 451	27 %
Διαρθρωτικά Ταμεία	1994-1999	9 445	(3)	1 640	31 %
Ταμείο συνοχής	1993-1999	8 424	(4)	1 203	22 %
5ο ερευνητικό πρόγραμμα-πλαίσιο: Ειδικό πρόγραμμα «Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη»	1998-2002	1 083	(5)	217	4 %
ISPA — Προενταξιακό διαρθρωτικό μέσο	2000-2006	3 640	(6)	520	10 %
Εξωτερικά προγράμματα	1996-1998	485	(7)	162	3 %
Σύνολο επιχορηγήσεων				5 353	100 %
Μεμονωμένα δάνεια της ΕΤΕπ: Περιβάλλον και ποιότητα της ζωής	1997-2001	29 000	(8)	5 800	
Σύνολο				11 153	

(1) Αναλήψεις υποχρεώσεων στο Sincom.

(2) Ειδική έκθεση 14/2000 - ΕΕ C 353 της 8.12.2000.

(3) Ειδική έκθεση 4/98 - ΕΕ C 191 της 18.6.1998.

(4) ΓΔ REGIO.

(5) ΓΔ RTD.

(6) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1267/1999 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 1999 — ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 73.

(7) Τα προγράμματα εξωτερικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Πολιτικές, διαχείριση και διανομή — Overseas Development Institute (Ινστιτούτο για την υπερπόντια ανάπτυξη), για λογαριασμό της Επιτροπής - 1999.

(8) Έκθεση δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων - 2001.

(1) Βλέπε «Ιστορικό» στο κεφάλαιο 6 της ετήσιας έκθεσης του Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 1994 (ΕΕ C 303 της 14.11.1995, σ. 161).

(2) Ψήφισμα του Συμβουλίου της 1ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ C 138 της 17.5.1993, σ. 1).

8. Το 6ο ΠΠΔ, το οποίο εγκρίθηκε το 2002, δεν αναφέρει (γενικά) τα μέσα που θα έπρεπε να εφαρμόσουν τα προβλεπόμενα μέτρα εκτός από μια ρητή αναφορά για το LIFE στο πλαίσιο της βελίωσης της διάδοσης των αποτελεσμάτων ⁽¹⁾. Όπως και για το 5ο ΠΠΔ, οι τομείς δράσης που καλύφθηκαν καθορίστηκαν εκ νέου στις κατευθυντήριες γραμμές του LIFE.

9. Μολονότι τα ΠΠΔ αποτελούν ένδειξη πολιτικής βούλησης να συνυπολογιστούν οι περιβαλλοντικές στρατηγικές που αποβλέπουν να εξασφαλίσουν μια βιώσιμη ανάπτυξη, το γεγονός ότι τα μέσα είναι διασκορπισμένα μεταξύ των διαφόρων γενικών διευθύνσεων χωρίς οριζόντιο συντονισμό μεταξύ τους καθιστά δύσκολη την εφαρμογή τους σε επιχειρησιακό επίπεδο. Όσον αφορά ειδικότερα το LIFE, δεν μπόρεσε να καθοριστεί στην πράξη η επικουρικότητα των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται υπό μορφή σχεδίων μαζί με τις άλλες μορφές παρέμβασης, ιδίως τα διαρθρωτικά ταμεία.

10. Όπως είχε ήδη συστήσει το Συνέδριο το 1992 στην ειδική έκθεσή του για το περιβάλλον ⁽²⁾, οι εργασίες της ΓΔ ENN θα έπρεπε να καθοριστούν ώστε η εν λόγω διεύθυνση να είναι περισσότερο σε θέση να εξασφαλίζει μια καλύτερη επικουρικότητα και αποτελεσματικότητα των σχετικών με το περιβάλλον παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από πολλές ΓΔ. Παραδείγματος χάρι, για τις συγχρηματοδοτούμενες από τα διαρθρωτικά ταμεία δράσεις πρέπει να πραγματοποιηθεί μια εκ των προτέρων αξιολόγηση με την οποία να μπορεί να εξακριβωθεί αν συμβιβάζονται με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Σύμφωνα όμως με τη 13η ετήσια έκθεση για τα διαρθρωτικά ταμεία (2001) ⁽³⁾, οι αξιολογήσεις αυτές αποκάλυψαν μια γενική αδυναμία σχετικά με την έλλειψη στοιχείων και εναρμονισμένων βασικών περιβαλλοντικών δεικτών. Η ΓΔ ENN θα μπορούσε να συμβάλει στην εν λόγω εναρμόνιση, ιδίως μέσω των αποτελεσμάτων των σχεδίων του LIFE τα οποία αφιερώνονται ειδικά στη συγκέντρωση και στην εναρμόνιση των δεικτών αυτών.

Συμβολή στην οριοθέτηση των τόπων Natura 2000

11. Το LIFE ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να οριοθετήσουν προστατευόμενους φυσικούς τόπους, όπως προβλέπεται στις οδηγίες σχετικά με τα ενδιαιτήματα και τα πτηνά. Ωστόσο, τα κράτη μέλη χρειάστηκαν αρκετό χρόνο για να εφαρμόσουν τις προαναφερθείσες οδηγίες.

12. Μόλις στα τέλη του 2000, ήτοι εξίμισι χρόνια μετά την προεδρία του Ιουνίου του 1994, πραγματοποιήθηκε η μεταφορά της οδηγίας που αφορούσε την προστασία των ενδιαιτημάτων στην εθνική νομοθεσία σε όλα τα κράτη μέλη. Επίσης, επηρεάζεται από καθυστερήσεις και η υιοθέτηση της οδηγίας που αφορά την προστασία των άγριων πτηνών στις διάφορες εθνικές νομοθεσίες ⁽⁴⁾. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι καθυστερήσεις αυτές οφείλονται στη δημοσίευση, από

ορισμένα κράτη μέλη, νομοθετικών κειμένων που βρίσκονται σε αντίθεση με τις οδηγίες (όσον αφορά παραδείγματος χάρι τη διάρκεια και τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης της κυνηγετικής περιόδου που απειλεί τα προστατευόμενα είδη) ⁽⁵⁾. Σύμφωνα με την οδηγία αυτή, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει έκθεση εφαρμογής κάθε τρία χρόνια. Η τελευταία έκθεση που καταρτίστηκε καλύπτει την περίοδο 1996-1998, η Επιτροπή όμως την ενέκρινε μόνο το 2002, επειδή τα κράτη μέλη δεν κοινοποίησαν σε εύθετο χρόνο όλα τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία ⁽⁶⁾.

13. Εξάλλου, καθυστέρησε ο προσδιορισμός των έξι βιογεωγραφικών περιφερειών που καθορίζονται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των εμβίων ειδών (ήτοι αλπική, ατλαντική, βόρεια, ηπειρωτική, μακαρονησιωτική και μεσογειακή). Ο προσδιορισμός αυτός είναι εντούτοις βασικός για την προστασία φυσικών οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος. Ο κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας, όπου εμφανίζονται οι τόποι οι οποίοι προστατεύουν ένα ή περισσότερα είδη φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή ένα ή περισσότερα είδη προτεραιότητας, θα έπρεπε να είχε εγκριθεί μέσα σε μια προεδρία έξι ετών μετά την κοινοποίηση της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η πρώτη βιογεωγραφική περιφέρεια (μακαρονησιωτική) εγκρίθηκε επίσημα ωστόσο μόνο το Δεκέμβριο του 2001 ⁽⁷⁾. Η περιφέρεια αυτή περιλαμβάνει το αρχιπέλαγος των Αζορών, της Μαδέρας και των Καναρίων Νήσων.

14. Οι δράσεις των σχεδίων «Φύση» θα πρέπει να συνεχιστούν σε ζώνες οι οποίες μπορεί να στηριχθούν σε ρητή απόφαση της Επιτροπής. Από μια τέτοια απόφαση θα ενισχυόταν ο βιώσιμος χαρακτήρας αυτών των δράσεων, παρά τις σημαντικές αρχές που ανέπτυξε σχετικά το Δικαστήριο ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Απόφαση αριθ. 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2002 (ΕΕ L 242 της 10.9.2002, σ. 1), άρθρο 3 παράγραφος 5 πέμπτο εδάφιο.

⁽²⁾ Ειδική έκθεση για το περιβάλλον (ΕΕ C 245 της 23.9.1992, σ. 1).

⁽³⁾ COM(2002) 591 τελικό της 30ής Οκτωβρίου 2002.

⁽⁴⁾ Παραδείγματος χάρι η τροποποίηση του παραρτήματος 1 θα έπρεπε να είχε οδηγήσει στη μεταφορά των αντίστοιχων διατάξεων στις εθνικές νομοθεσίες στις 30 Σεπτεμβρίου 1998 το αργότερο, σύμφωνα με τη νέα οδηγία 97/49/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 223 της 13.8.1997, σ. 9). Προς το παρόν, η οδηγία αυτή μεταφέρθηκε μόνο από πέντε κράτη μέλη.

⁽⁵⁾ Όσον αφορά την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, το 40 % σχεδόν των υποθέσεων που εξέτασε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο μεταξύ του 1987 και του 2001 αφορά το περιβάλλον. Ένας μεγάλος αριθμός των εν λόγω υποθέσεων αφορά τις δύο οδηγίες σχετικά με την προστασία της φύσης [Δέκατη ένατη ετήσια έκθεση για τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου — COM(2002) 324 τελικό της 28ης Ιουνίου 2002].

Παραβιάσεις για μη ενδεδειγμένη εφαρμογή των εθνικών μέτρων εκτέλεσης των οδηγιών:

— οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας: 32.

— οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών: 31.

Παραβιάσεις για τη μη συμφωνία των εθνικών μέτρων εκτέλεσης των οδηγιών:

— οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών: 6.

— οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας: 7.

⁽⁶⁾ Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για τη διατήρηση των αγρίων πτηνών [COM(2002) 146 τελικό της 25ης Μαρτίου 2002].

⁽⁷⁾ Απόφαση 2002/11/ΕΚ της Επιτροπής της 28ης Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ L 5 της 9.1.2002).

⁽⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Αυγούστου 1993 σχετικά με την υπόθεση C-355/90.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE

Διάρθρωση και τομείς δράσης

15. Το πρόγραμμα LIFE ⁽¹⁾, το οποίο εγκρίθηκε το 1992, αντικατέστησε τα χρηματοδοτικά μέσα [ACE ⁽²⁾, ACNAT ⁽³⁾, Medsra ⁽⁴⁾ και Norsra ⁽⁵⁾]. Σχεδιάστηκε για να εφαρμοστεί μακροπρόθεσμα σε πολλά στάδια σύμφωνα με τρία σκέλη: «Φύση», «Περιβάλλον» και «Τρίτες χώρες». Σε πρώτη φάση, το πρόγραμμα αυτό,

το οποίο κάλυπτε την περίοδο 1991-1995 (LIFE I), χρηματοδοτήθηκε με ένα συνολικό προϋπολογισμό ύψους 400 εκατομμυρίων ευρώ. Το LIFE II ⁽⁶⁾ αφορούσε την περίοδο 1996-1999 και διέθετε ποσό 450 εκατομμυρίων ευρώ. Τέλος, στο LIFE III ⁽⁷⁾, το οποίο αφορά την περίοδο 2000 έως 2004, χορηγήθηκε οικονομική ενίσχυση ανερχόμενη σε 640 εκατομμύρια ευρώ.

16. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των δράσεων μεταξύ των τριών σκελών του χρηματοδοτικού μέσου:

Δράσεις χρηματοδοτούμενες από το πρόγραμμα LIFE II	
LIFE-Περιβάλλον	<p><i>Τα σχέδια επίδειξης αποβλέπουν:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — στην ενσωμάτωση προβληματισμών σχετικά με το περιβάλλον στην αξιοποίηση της γης, — στην προώθηση της πρόληψης της ρύπανσης στο πλαίσιο των βιομηχανικών δραστηριοτήτων, — στη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων, — στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου κύκλου παραγωγής. <p><i>Τα προπαρασκευαστικά σχέδια αποβλέπουν:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — στην προετοιμασία και στην εφαρμογή των κοινοτικών δράσεων και μέσων σχετικά με το περιβάλλον στους ακόλουθους τομείς: <ul style="list-style-type: none"> — βιώσιμη προστασία και διαχείριση των παράκτιων περιοχών, των ποταμών που εκβάλλουν στις ζώνες αυτές, καθώς και των υγροτόπων τους, — μείωση των αποβλήτων, ιδιαίτερα των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων, — προστασία υδάτινων πόρων και διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας λυμάτων ή μολυσμένων υδάτων, — ρύπανση του αέρα, οξίνιση, τροποσφαιρικό όζον.
LIFE-Φύση	<ul style="list-style-type: none"> — διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ευρωπαϊκή Ένωση, — διατήρηση των άγριων πτηνών, — σύσταση του ευρωπαϊκού δικτύου Φύση 2000.
LIFE-Τρίτες χώρες	<p><i>Η τεχνική βοήθεια αποβλέπει:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — στη δημιουργία διοικητικών διαρθρώσεων στον τομέα του περιβάλλοντος, — στην προώθηση της διατήρησης της φύσης, — στη συνέχιση των σχεδίων επίδειξης που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Πηγή: Κανονισμός LIFE II.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1973/92 του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, σχετικά με τη δημιουργία ενός χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον (LIFE) (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 1).

⁽²⁾ ACE: κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1872/84 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1984, περί κοινοτικών δράσεων για το περιβάλλον (ΕΕ L 176 της 3.7.1984, σ. 1).

⁽³⁾ ACNAT: κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3907/91, της 19ης Δεκεμβρίου 1991, σχετικά με κοινοτικές δράσεις για την προστασία της φύσης (ΕΕ L 370 της 31.12.1991, σ. 17).

⁽⁴⁾ Medsra: κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 563/91 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1991, σχετικά με την κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της Μεσογείου (ΕΕ L 63 της 9.3.1991, σ. 1).

⁽⁵⁾ Norsra: κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3908/91 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1991, σχετικά με μια κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος στις παράκτιες ζώνες και τα παράκτια της θάλασσας της Ιρλανδίας, της Βόρειας θάλασσας, της Μάγχης, της Βαλτικής και της βορειοανατολικής περιοχής του Ατλαντικού (ΕΕ L 370 της 31.12.1991).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1404/96 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1996, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1973/92 σχετικά με τη δημιουργία χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον (ΕΕ L 181 της 20.7.1996, σ. 1).

⁽⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1655/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE) (ΕΕ L192 της 28.7.2000, σ. 1).

17. Ο κανονισμός LIFE αποσκοπώντας στη δημιουργία ενός ενοποιημένου χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον το οποίο πρέπει να συμβάλλει «στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος», συγκέντρωσε απλώς και μόνο τους τέσσερις προηγούμενους κανονισμούς οι οποίοι εφαρμόζονταν ο καθένας σε έναν ειδικό τομέα δράσης. Το γεγονός αυτό δεν έδωσε μια σαφή άποψη των στόχων που έπρεπε να επιτευχθούν ούτε μια συνοχή μεταξύ των τομέων δράσης.

18. Τα τρία σκέλη του LIFE, ήτοι η «Φύση», το «Περιβάλλον» και οι «Τρίτες χώρες», τελούσαν υπό τη διαχείριση τριών μονάδων αρμόδιων για τη διαχείριση και μιας κοινής οικονομικής μονάδας της ΓΔ Περιβάλλον έως τις αρχές του 2001.

19. Όπως διαπίστωσε το Συνέδριο κατά τη διάρκεια του ελέγχου, τα σκέλη «Φύση» και «Περιβάλλον» του LIFE απευθύνονται σε αρκετά διαφοροποιημένους τομείς παρέμβασης, ο καθένας από τους οποίους έχει συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες διαχείρισης, πράγμα το οποίο δικαιολογούσε το διαχωρισμό των δύο αυτών μονάδων. Αντίθετα, το LIFE-Τρίτες χώρες παρουσίαζε ομοιότητες με το LIFE-Περιβάλλον.

20. Οι υπηρεσίες της ΓΔ Περιβάλλον αναδιοργανώθηκαν ωστόσο με σκοπό να εναρμονιστούν και να αποσαφηνιστούν οι διοικητικές διαδικασίες των τριών σκελών του LIFE προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης⁽¹⁾. Οι τρεις μονάδες διαχείρισης του LIFE συγχωνεύθηκαν σε μία μόνο, στην οποία προστέθηκε ένα γραφείο που ήταν επιφορτισμένο με τη δημοσιονομική διαχείριση. Λόγω της πολυπλοκότητας των εργασιών και ενός υψηλού ποσοστού εναλλαγής του προσωπικού, οι τροποποιήσεις των διαδικασιών παρατάθηκαν έως τα τέλη του 2002.

Διαχείριση και χρηματοδότηση

21. Η Επιτροπή διαχειρίζεται το πρόγραμμα LIFE συγκεντρωτικά. Λαμβάνει βοήθεια από τα κράτη μέλη και από τις εθνικές αρχές των τρίτων χωρών, καθώς επίσης προσφεύγει και στα ΓΤΒ⁽²⁾. Δύο επιτροπές οι οποίες απαρτίζονται από εκπροσώπους των κρατών μελών, η μία για το σκέλος «Φύση», και η άλλη για τα σκέλη «Περιβάλλον» και «Τρίτες χώρες» επικουρούν την Επιτροπή στην επιλογή των σχεδίων που πρέπει να χρηματοδοτηθούν.

22. Το ποσοστό της χρηματικής βοήθειας του LIFE αντιστοιχεί γενικά στο 50 % κατ' ανώτατο όριο του επιλέξιμου κόστους των σχεδίων. Το ποσοστό μειώνεται στο 30 % για τα σχέδια τα οποία αποφέρουν σημαντικά έσοδα και αυξάνεται στο 75 % για τις δράσεις που αφορούν, εντός της ΕΕ, φυσικούς οικότοπους προτεραιότητας ή είδη προτεραιότητας με την έννοια της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ή τα είδη πτηνών που αναφέρει η οδηγία 79/409/ΕΟΚ τα οποία κινδυνεύουν να εκλείψουν. Οι δαπάνες σχετικά με την τεχνική βοήθεια και τα συνοδευτικά μέτρα καταβάλλονται κατά 100 %.

(1) Βάσει της έκθεσης: «Η αξιολόγηση του χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον LIFE», Arthur Andersen, τελική έκθεση, Ιούνιος 1998.

(2) Τα ΓΤΒ ορίζονται προς το παρόν ως «ΤΔΒ (Τεχνική και διοικητική βοήθεια)».

Χρηματοδοτική εκτέλεση

23. Ο πίνακας 2 δείχνει την εξέλιξη των πιστώσεων του προϋπολογισμού για τα οικονομικά έτη 1995 έως 2002 σχετικά με τα ειδικά κονδύλια του προϋπολογισμού που διαχειρίζεται η ΓΔ Περιβάλλον καθώς και τη χρησιμοποίησή τους⁽³⁾. Το LIFE-Περιβάλλον και το LIFE-Φύση χρηματοδοτούνται από το κονδύλιο του προϋπολογισμού Β4-3 2 0⁽⁴⁾, το δε LIFE-Τρίτες χώρες από το κονδύλιο Β7-8 1 0. Συνολικά, το LIFE αντιπροσωπεύει περίπου το 70 % των πιστώσεων που διαχειρίζεται η ΓΔ Περιβάλλον.

24. Οι διαθέσιμες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων για κάθε οικονομικό έτος χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν εξ ολοκλήρου, εκτός από εκείνες που αφορούσαν το οικονομικό έτος 2000. Οι πιστώσεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν μέχρι ύψους 32 %, λόγω κυρίως της μικρής χρησιμοποίησης των διαθέσιμων πιστώσεων για το LIFE (4 %), του οποίου ο κανονισμός σχετικά με το τρίτο στάδιο εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2000 και δεν οδήγησε στην έγκριση σχεδίων κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους.

25. Από το συνολικό προϋπολογισμό των 450 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπονταν στον κανονισμό, 435 εκατομμύρια ευρώ καταλογίστηκαν τελικά στους προϋπολογισμούς της περιόδου 1996-1999. Η σύγκριση των σκελών «Φύση» και «Περιβάλλον» του LIFE II δείχνει ίση κατανομή των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων (ήτοι 207,9 εκατομμύρια ευρώ για τη «Φύση» έναντι 207,8 εκατομμυρίων ευρώ για το «Περιβάλλον») και των πιστώσεων πληρωμών (160,7 εκατομμύρια ευρώ για τη «Φύση» έναντι 157,6 εκατομμύρια ευρώ για το «Περιβάλλον») (βλέπε πίνακα 3). Μεταξύ των νέων χωρών υποψηφίων για την ένταξη, η Ρουμανία ήταν η πρώτη που συμμετείχε σε αυτά τα σκέλη του προγράμματος LIFE. Ο πίνακας 4 παρουσιάζει τα συνολικά χορηγηθέντα ποσά στα σχέδια που υπάγονται στο σκέλος «Τρίτες χώρες» στο πλαίσιο του LIFE II⁽⁵⁾.

26. Το καθοριζόμενο από τον κανονισμό ποσό των πόρων που πρέπει να χορηγηθεί στα συνοδευτικά μέτρα, όπως την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, είναι της τάξης του 3 % του συνόλου του προϋπολογισμού. Σημειώθηκε υπέρβαση του ποσοστού αυτού για να φθάσει στο 3,17 % των αναληφθεισών υποχρεώσεων, πράγμα που αντιστοιχεί συνολικά σε 13,81 εκατομμύρια ευρώ. Το LIFE-Φύση παρουσιάζει ένα υψηλότερο ποσοστό (4 %, ήτοι 8,2 εκατομμύρια ευρώ) (βλέπε πίνακα 5).

27. Ο αριθμός και το ποσό των αναλήψεων υποχρεώσεων που εκκρεμούσαν παραμένει σημαντικό. Το Δεκέμβριο του 2002, σχετικά με το LIFE II, αυτές οι αναλήψεις υποχρεώσεων, 380 στον αριθμό, ανέρχονταν σε 47,2, 50,3 και 3,9 εκατομμύρια ευρώ για το LIFE-Φύση, LIFE-Περιβάλλον και LIFE-Τρίτες χώρες αντίστοιχα. Για τις 26 από αυτές τις αναλήψεις υποχρεώσεων (4,8 εκατομμύρια ευρώ) είχε λήξει η ημερομηνία εκτέλεσης.

(3) Για τα προηγούμενα έτη, βλέπε κεφάλαιο 6 της ετήσιας έκθεσης του Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 1994 (ΕΕ C 303 της 14.11.1995, σ. 161).

(4) Το 1995 το LIFE-Περιβάλλον χρηματοδοτήθηκε από το κονδύλιο του προϋπολογισμού Β4-3 5 0.

(5) Το σκέλος «Τρίτες χώρες» είναι ανοικτό στην Αλβανία, Αλγερία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, Κύπρο, Αίγυπτο, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανο, Μάλτα, Μαρόκο, Συρία, Τυνησία, Τουρκία, Δυτική Όχθη και Λωρίδα της Γάζας, Καλινινγκράντ και στην περιφέρεια της Αγίας Πετρούπολης.

Πίνακας 2

Οι πιστώσεις του τίτλου «Περιβάλλον» του προϋπολογισμού και η χρησιμοποίησή τους από το 1995 έως το 2002 (διαχωριζόμενες πιστώσεις)

(εκατ. ευρώ)

Έτος	Χρηματοδοτικό μέσο	Άρθρο/Τίτλος προϋπολογισμού	Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων			Πιστώσεις πληρωμών				
			Διαθέσιμες οριστικές πιστώσεις	Αναληφθείσες υποχρεώσεις από πιστώσεις του οικονομικού έτους		Διαθέσιμες οριστικές πιστώσεις	Πραγματοποιηθείσες πληρωμές από πιστώσεις του οικονομικού έτους			
				Σύνολο αναληφμενων υποχρεώσεων	Ποσοστό χρησιμοποίησης (%)		Για εκκαθάριση των αναληφμενων υποχρεώσεων προηγούμενων οικονομικών ετών	Για εκκαθάριση των υποχρεώσεων του οικονομικού έτους	Σύνολο πληρωμών	Ποσοστό χρησιμοποίησης (%)
(α)	(β)	(γ)=(β)/(α)x100	(δ)	(ε)	(στ)	(ξ)=(ε)+(στ)	(η)=(ξ)/(δ)x100			
1995	LIFE Φύση	B4-320	48,500	48,500	100,00	48,090	20,883	4,592	25,475	52,97
	LIFE Περιβάλλον	B4-350	48,500	48,488	99,98	48,660	24,506	7,852	32,358	66,50
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	5,750	5,447	94,73	6,500	4,103	—	4,103	63,12
	Σύνολο LIFE		102,750	102,435	99,69	103,250	49,492	12,444	61,936	59,99
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	146,618	143,715	98,02	150,039	63,952	27,201	91,153	60,75
1996	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	90,000	89,923	99,91	75,400	53,981	21,248	75,229	99,77
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	6,000	6,000	100,00	6,000	2,902	—	2,902	48,37
	Σύνολο LIFE		96,000	95,923	99,92	81,400	56,883	21,248	78,131	95,98
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	136,329	135,850	99,65	123,179	85,317	35,510	120,827	98,09
1997	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	90,000	89,909	99,90	90,000	53,435	29,913	83,348	92,61
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	4,500	4,312	95,82	5,400	3,177	1,094	4,271	79,09
	Σύνολο LIFE		94,500	94,221	99,70	95,400	56,612	31,007	87,619	91,84
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	132,066	131,920	99,89	138,186	83,376	45,420	128,796	93,20
1998	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	100,000	99,669	99,67	82,200	42,459	35,694	78,153	95,08
	LIFE Pays tiers	B7-810	4,825	4,824	99,98	4,000	3,246	0,749	3,995	99,88
	Σύνολο LIFE		104,825	104,493	99,68	86,200	45,705	36,443	82,148	95,30
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	141,031	140,385	99,54	126,272	69,993	51,494	121,487	96,21
1999	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	135,252	134,451	99,41	92,552	39,679	37,921	77,600	83,84
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	5,550	5,540	99,82	4,500	4,377	0,074	4,451	98,91
	Σύνολο LIFE		140,802	139,991	99,42	97,052	44,056	37,995	82,051	84,54
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	184,098	182,907	99,35	140,265	61,198	59,849	121,047	86,30
2000	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	113,131	4,762	4,21	94,435	51,266	0,102	51,368	54,40
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	6,622	0,022	0,33	4,432	4,426	—	4,426	99,86
	Σύνολο LIFE		119,753	4,784	3,99	98,867	55,692	0,102	55,794	56,43
	Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	161,797	49,212	30,42	150,933	79,145	23,851	102,996	68,24
2001	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	170,912	152,525	89,24	121,445	20,989	87,255	108,244	89,13
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	9,184	9,067	98,73	4,685	—	2,220	2,220	47,39
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810A	0,315	0,215	68,25	0,315	—	0,144	0,144	45,68
	Σύνολο LIFE		180,411	161,807	89,69	126,445	20,989	89,619	110,608	87,48
Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	232,776	213,355	91,66	180,406	21,220	134,620	155,840	86,38	
2002	LIFE Φύση και Περιβάλλον	B4-320	148,510	148,461	99,97	106,524	—	99,699	99,699	93,59
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810	6,522	5,733	87,90	7,092	—	6,576	6,576	92,72
	LIFE Τρίτες χώρες	B7-810A	0,381	0,381	100,00	0,381	—	0,297	0,297	77,95
	Σύνολο LIFE		155,413	154,575	99,46	113,997	—	106,572	106,572	93,49
Περιβάλλον Τίτλος B4-3 (1)	Σύνολο τίτλου B4-3	213,431	212,040	99,35	163,138	—	151,925	151,925	93,13	

(1) Κονδύλια του προϋπολογισμού:

B4-3 0 4	Πέμπτο πρόγραμμα (νομοθεσία)
B4-3 0 4 A	Πέμπτο πρόγραμμα (νομοθεσία)
B4-3 0 5	Αειφόρος ανάπτυξη σε αστικό περιβάλλον
B4-3 0 6	Ευαισθητοποίηση και επιχορηγήσεις
B4-3 0 7	Ακτινοπροστασία/ 2002= θαλάσσια ρύπανση
B4-3 0 8	2002= Πολιτική άμυνα
B4-3 1 0 1	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
B4-3 0 9	Προγενέστερες δράσεις ACE/ACNAT/Medspa/Norspa
B4-3 2 0	LIFE
B4-3 3 0	Πολιτική άμυνα (τέλη του 2001)
B4-3 4 0 0	Αποξήλωση πυρηνικών εγκαταστάσεων και διαχείριση αποβλήτων

Πηγή: Λογαριασμός διαχείρισης (Τόμος II) σχετικά με τα αναφερθέντα έτη.

Πίνακας 3

LIFE II Φύση + Περιβάλλον — B4 3 2 0 0 + B4 3 2 0 1 και ένα τμήμα του B4 3 2 0 9 από το 2000 και μετά — Σύγκριση των ποσών των αναλήψεων υποχρεώσεων και των πληρωμών

Χώρα	LIFE II Φύση — B4 3 2 0 0 και ένα τμήμα του B4 3 2 0 9 από το 2000 και μετά			LIFE II Περιβάλλον — B4 3 2 0 1 και ένα τμήμα του B4 3 2 0 9 από το 2000 και μετά		
	1996-2002			1996-2002		
	Αριθμός αναλήψεων υποχρεώσεων	Αναληφθέντα ποσά για τα σχέδια	Καταβληθέντα ποσά για τα σχέδια	Αριθμός αναλήψεων υποχρεώσεων	Αναληφθέντα ποσά για τα σχέδια	Καταβληθέντα ποσά για τα σχέδια
Βέλγιο	14	7 801 990,00	6 115 390,87	38	16 017 621,35	9 711 669,27
Δανία	4	2 501 418,00	1 987 651,05	16	8 651 845,98	7 336 368,14
Γερμανία	29	18 950 305,37	14 798 168,13	50	21 010 803,15	18 976 992,29
Ελλάδα	17	15 744 650,00	12 900 799,39	29	13 189 471,46	9 879 468,74
Ισπανία	58	29 924 908,38	21 105 393,46	63	21 203 105,20	16 266 421,78
Γαλλία	31	17 559 250,04	12 890 783,68	55	21 313 000,00	18 133 973,58
Ιρλανδία	1	1 513 475,00	945 390,00	11	4 935 832,98	3 559 854,27
Ιταλία	72	23 816 292,40	17 050 709,96	62	23 881 311,90	18 178 319,94
Λουξεμβούργο	2	1 351 985,00	618 686,60	2	1 188 073,74	950 459,42
Κάτω Χώρες	5	5 396 924,00	5 042 933,69	38	14 674 705,49	10 425 142,68
Αυστρία	13	15 318 662,40	12 438 466,58	22	9 248 543,82	6 321 804,85
Πορτογαλία	17	10 512 039,00	8 330 285,76	20	5 333 628,39	3 276 844,63
Φινλανδία	20	16 367 319,00	14 479 909,89	23	7 700 524,39	7 069 531,52
Σουηδία	14	18 326 045,00	12 358 309,73	21	11 521 149,24	9 868 071,79
Ηνωμένο Βασίλειο	11	14 098 261,00	11 780 414,85	43	22 152 757,18	12 322 611,20
Ρουμανία	4	517 057,24	392 413,83	6	734 120,47	565 182,99
Σύνολο χωρίς διοικητικές δαπάνες	312	199 700 581,83	153 235 707,47	499	202 756 494,74	152 842 717,09
Εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες	14	8 227 863,00	7 501 967,77	64	5 053 817,89	4 712 621,83
Σύνολο (σχέδια, εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες)	326	207 928 444,83	160 737 675,24	563	207 810 312,63	157 555 338,92

Πηγή: Λογαριασμός διαχείρισης, Τόμος II, SINCOM 1 (1996-1997) και SINCOM 2 (από το 1998 και μετά).

Πίνακας 4

LIFE II Τρίτες χώρες — B7 8 1 0 0 — Σύγκριση των ποσών των αναλήψεων υποχρεώσεων και των πληρωμών

Κωδικός	Χώρα	LIFE II Τρίτες χώρες — B7 8100 1996-2002		
		Αριθμός αναλήψεων υποχρεώσεων	Αναληφθέντα ποσά για τα σχέδια	Καταβληθέντα ποσά για τα σχέδια
AL	Αλβανία	2	763 520,00	746 867,57
BA	Βοσνία-Ερζεγοβίνη	3	701 000,00	647 080,00
CY	Κύπρος	7	1 744 975,06	1 398 305,57
DZ	Αλγερία	1	50 000,00	30 000,00
EG	Αίγυπτος	2	827 850,00	745 065,00
IL	Ισραήλ	5	1 234 607,20	933 804,72
JO	Ιορδανία	1	402 580,00	336 274,00
LB	Λίβανος	2	719 260,00	639 063,90
MA	Μαρόκο	5	1 074 217,46	449 317,26
MT	Μάλτα	4	860 921,09	779 367,53
PS	Δυτική Όχθη και Λωρίδα της Γάζας	3	1 341 636,25	1 274 936,25
RU	Ρωσία	11	2 734 945,00	2 295 813,64
SY	Συρία	2	638 536,67	595 201,00
TN	Τυνησία	2	380 026,49	280 244,69
TR	Τουρκία	11	3 585 987,51	2 789 731,59
INT	Διεθνές (Μη καθορισθείσες χώρες)	6	3 050 130,25	2 374 831,43
	Υποσύνολο	67	20 110 192,98	16 315 904,15
	Εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες	9	533 367,00	436 603,62
	Σύνολο (σχέδια, εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες)	76	20 643 559,98	16 752 507,77

Πηγή: Λογαριασμός διαχείρισης, Τόμος II, SINCOM 1 (1996-1997) και SINCOM 2 (από το 1998 και μετά).

Πίνακας 5

LIFE II — Εφαρμογή — Σύγκριση μεταξύ του μέγιστου ποσού που αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1404/96, παράρτημα 1 άρθρο 8 σημείο 1 και του ποσού που πραγματικά αναλήφθηκε

	Διάθεση στα διάφορα σκέλη	LIFE II Φύση	LIFE II Περιβάλλον	LIFE II Τρίτες χώρες	Συνοδευτικά μέτρα	Σύνολο του LIFE II
(1)	Ποσοστό του ποσού των 450 εκατομμυρίων ευρώ που πρέπει να διατεθεί στο κάθε σκέλος σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1404/96	46 %	46 %	5 %	3 %	100 %
(2)	Τμήμα του ποσού των 450 εκατομμυρίων ευρώ που πρέπει να διατεθεί στο κάθε σκέλος	207,00	207,00	22,50	13,50	450,00
(3)	Αναληφθέντα ποσά (σε εκατομμύρια ευρώ)	199,70	202,76	20,11	13,81	436,38
(4)	Ποσοστό του ποσού που πραγματικά διατέθηκε σε κάθε σκέλος	45,76 %	46,46 %	4,61 %	3,17 %	100 %
(5)=(3)-(2)	Διαφορά (σε εκατομμύρια ευρώ)	- 7,30	- 4,24	- 2,39	0,31	- 13,62
(6)=(5)/(2)	Ποσοστό της διαφοράς για κάθε σκέλος	- 3,5 %	- 2,1 %	- 10,6 %	2,3 %	- 3,0 %
(7)	Εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες (σε εκατομμύρια ευρώ)	8,23	5,05	0,53	—	13,81
(8)=(3)+(7)	Αναληφθέν σύνολο (σε εκατομμύρια ευρώ)	207,93	207,81	20,64	—	436,38
(9)=(7)/(8)	Ποσοστό του ποσού που πραγματικά αναλήφθηκε στη θέση «Εξωτερική βοήθεια και διοικητικές δαπάνες»	3,96 %	2,43 %	2,58 %	—	3,17 %

Πηγή: Λογαριασμός διαχείρισης, Τόμος II, SINCOM 1 (1996-1997) και SINCOM 2 (από το 1998 και μετά).

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Διαδικασίες επιλογής

28. Η διαδικασία επιλογής αποβλέπει στην εξασφάλιση χρηστής διαχείρισης των κοινοτικών κεφαλαίων. Βασίζεται σε κριτήρια επιλογής που αντικατοπτρίζουν τους στόχους του προγράμματος και συγκρίνει διάφορες προτάσεις για να εξακριβωθεί εάν τα σχέδια έχουν επιλεγεί με την καλύτερη συμβολή στους στόχους.

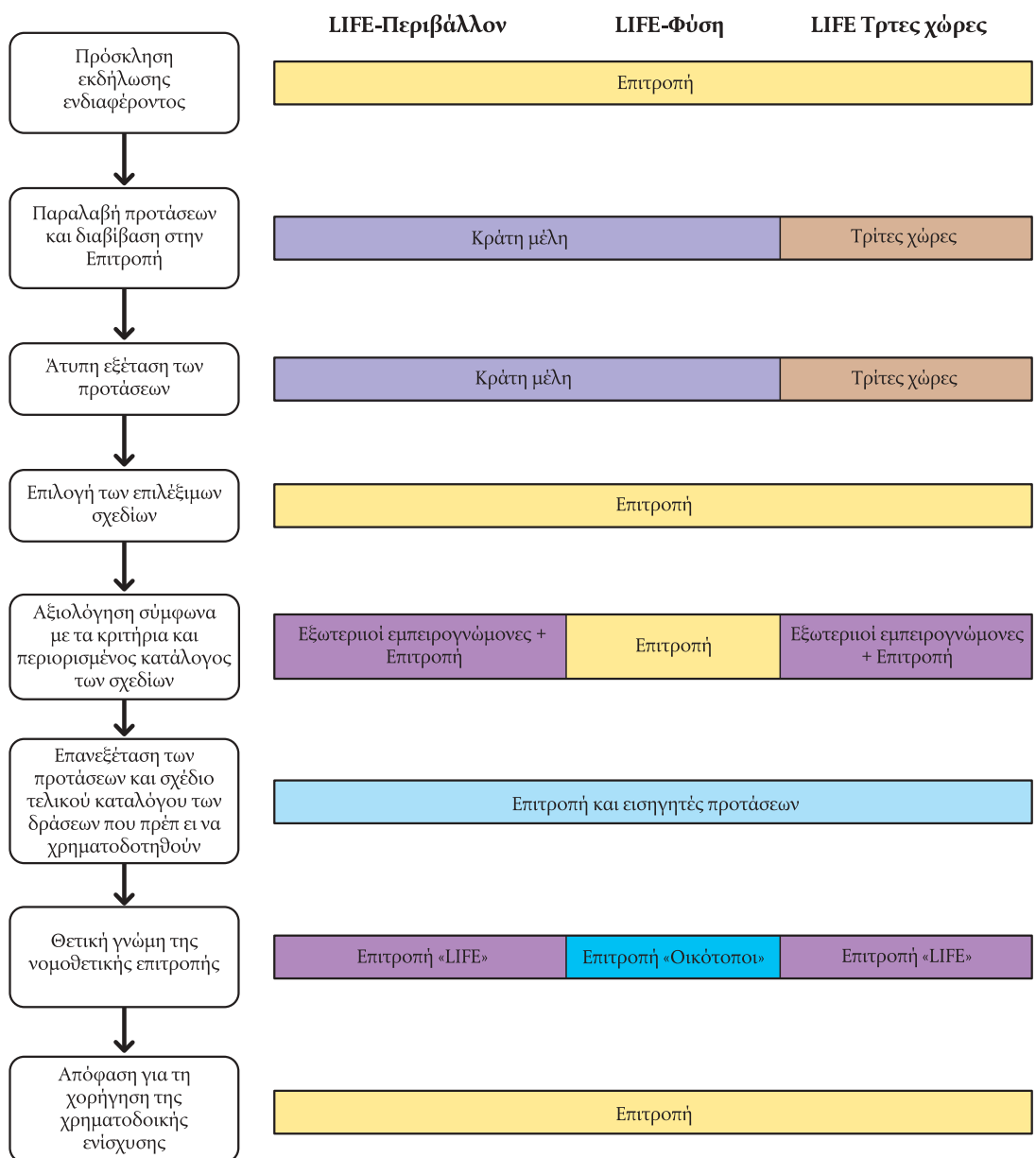
29. Κατ' εφαρμογή το άρθρου 9 του κανονισμού LIFE, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, πριν από τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους, τις προτάσεις δράσεων που πρέπει να χρηματοδοτηθούν. Οι αιτήσεις που προέρχονται από τρίτες χώρες υποβάλλονται στην Επιτροπή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Διοργανώνονται ενημερωτικές συνεδριάσεις, με διαφορετική συχνότητα, για τους πιθανούς δικαιούχους στα κράτη μέλη, με την παρουσία εκπροσώπων της Επιτροπής. Για τις ληφθείσες προτάσεις πραγματοποιείται αξιολόγηση ενόψει ενδεχόμενης χρηματοδοτικής απόφασης. Αυτές οι διαδικασίες επιλογής των προτάσεων διαφέρουν για τα τρία σκέλη του LIFE.

30. Για το LIFE-Περιβάλλον, η Επιτροπή αναθέτει την αξιολόγηση των προτάσεων των σχεδίων σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίοι επιλέγονται χωρίς δημόσια πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων. Για τα σχέδια που έχουν ελεγχθεί, τα βιογραφικά σημειώματα των εμπειρογνομόνων αυτών δεν τηρούνται συνήθως. Κατά συνέπεια, δεν ήταν δυνατόν να διαβεβαιωθεί αν δεν προέρχονται από μια εθνική μονάδα η οποία διαχειρίζεται η ίδια, άμεσα ή έμμεσα, σχέδια LIFE ⁽¹⁾.

31. Επειδή οι εκθέσεις αξιολόγησης των εμπειρογνομόνων δεν τηρούνται συστηματικά ή δεν καταχωρίζονται στους φακέλους της Επιτροπής, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης δεν μπορούν να αιτιολογηθούν όσον αφορά την περίοδο LIFE II. Τα έγγραφα αυτά, τα οποία είναι βασικά για την υποστήριξη και την αιτιολόγηση των επιλογών που πραγματοποιήθηκαν, δεν τηρήθηκαν. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η χορηγούμενη βαθμολογία είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων, είναι σπανίως δυνατό, ελλείψει πρωτότυπων εγγράφων, να ελεγχθεί η γνησιότητά τους και η συμφωνία με τη βασική αξιολόγηση.

⁽¹⁾ Βλέπε επίσης την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 2001, σημείο 4.22 (ΕΕ C 295 της 28.11.2002).

Διαδικασίες επιλογής των τριών σκελών του LIFE II

32. Για τα σχέδια LIFE-Φύση, η αξιολόγηση των προτάσεων πραγματοποιείται από τους επιτόπου αρμόδιους της Επιτροπής, οι οποίοι μπορούν να έχουν το καθεστώς των εθνικών εμπειρογνομένων, ενώ στη συνέχεια είναι επιφορτισμένοι να παρακολουθήσουν την εξέλιξη αυτών των ιδίων σχεδίων. Σε μια προσέγγιση ανεξαρτησίας, διαφάνειας και εναρμόνισης των διαδικασιών, η Επιτροπή θα πρέπει να προβλέψει τη δυνατότητα να αναθέσει την αξιολόγηση σε εξωτερικούς εμπειρογνομένες.

33. Όσον αφορά τις προτάσεις σχεδίων που υπάγονται στο LIFE-Τρίτες χώρες, ο επιτόπου αρμόδιος επιλέγει εκ των προτέρων έναν πρώτο κατάλογο σχεδίων τον οποίο υποβάλλει σε μια ομάδα εξωτερικών αξιολογητών. Τα σχέδια, τα οποία επιλέγουν οι εξωτερικοί εμπειρογνομένες, υποβάλλονται στη συνέχεια στην προβλεπόμενη από τον κανονισμό επιτροπή για το LIFE-Περιβάλλον για γνωμοδότηση. Από το σύνολο των φακέλων που εξετάστηκαν

διαπιστώθηκε ότι τα βασικά έγγραφα αξιολόγησης που κατάρτισαν οι εξωτερικοί εμπειρογνομένες δεν τηρήθηκαν ελλείψει ακριβών σχετικών οδηγιών.

Κριτήρια αξιολόγησης

34. Το άρθρο 9 Α του κανονισμού LIFE καταρτίζει τον πίνακα των γενικών κριτηρίων, των ειδικών κριτηρίων όσον αφορά τις δράσεις διατήρησης της φύσης που καθορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1 στοιχείο α), τις δράσεις στον τομέα των βιομηχανικών δραστηριοτήτων και υπέρ των τοπικών αρχών, τις προπαρασκευαστικές δράσεις, καθώς και των κριτηρίων που εφαρμόζονται στις δράσεις οι οποίες πρόκειται να πραγματοποιηθούν στις τρίτες χώρες.

35. Τα σχέδια που προτείνονται για χρηματοδότηση ταξινομούνται ανάλογα με ένα βαθμό που χορηγείται στην περίπτωση των σκελών «Περιβάλλον» και «Τρίτες χώρες» και βάσει μιας ποιοτικής εκτίμησης για το σκέλος «Φύση».

36. Για τα σχέδια που υπάγονται στο LIFE-Περιβάλλον, ορισμένα κριτήρια τα οποία οι αξιολογητές ήταν υποχρεωμένοι να εφαρμόσουν τροποποιήθηκαν στο LIFE III σε σχέση με το LIFE II με σκοπό να απλοποιηθούν⁽¹⁾. Εντούτοις, παρέμεινε δύσκολο για τους αξιολογητές να διατυπώσουν ακριβώς μια σχετική γνώμη, εφόσον τα κριτήρια συνενώθηκαν και κατά συνέπεια έγιναν περισσότερο ασαφή και δύσκολα να εφαρμοστούν.

37. Τα κριτήρια αξιολόγησης για το σύνολο των σκελών του LIFE III παρουσιάζονται προς το παρόν στους οδηγούς υποβολής υποψηφιοτήτων που διατίθενται στην ιστοσελίδα του LIFE στο διαδικτυο, με διαφορετικούς όμως βαθμούς ακριβείας: το LIFE-Φύση και το LIFE-Περιβάλλον καθορίζουν τα κριτήρια, ενώ για το LIFE-Τρίτες χώρες τα κριτήρια παρουσιάζονται χωρίς εξηγήσεις με τη μορφή ενός απλού πίνακα χωρίς καμία λεπτομερή περιγραφή.

Ρόλος των κρατών μελών

38. Σύμφωνα με τον κανονισμό LIFE, τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις προτάσεις των σχεδίων LIFE-Περιβάλλον και LIFE-Φύση στην Επιτροπή με σκοπό την επιλογή τους. Ορισμένα κράτη μέλη προβαίνουν βάσει των κριτηρίων της Επιτροπής ή των δικών τους κριτηρίων σε αξιολόγηση των προτάσεων και ορίζουν γι' αυτές μια σειρά προτεραιότητας. Τα αποτελέσματα των πρακτικών αυτών, οι οποίες δεν προβλέπονται από τον κανονισμό, θα πρέπει να είναι συγκρίσιμα κατά τρόπο που να επιτρέπουν μια ιεράρχηση των προτεραιοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

39. Για τα σχέδια αποφάσεων σχετικά με τη χορήγηση οικονομικής βοήθειας, προτού εγκριθούν από την Επιτροπή, πρέπει να διατυπωθεί θετική γνώμη από μία των δύο ρυθμιστικών επιτροπών, η μία που είναι αρμόδια για το LIFE-Φύση και η άλλη για το LIFE-Περιβάλλον και το LIFE-Τρίτες χώρες. Η Επιτροπή διαβιβάζει στις επιτροπές μια κατάσταση ταξινομημένη σύμφωνα με την πραγματοποιηθείσα αξιολόγηση, χωρισμένη σε δύο μέρη: το πρώτο αντιστοιχεί στο διαθέσιμο προϋπολογισμό, το δε δεύτερο αποτελεί εφεδρικό πίνακα. Όσον αφορά το LIFE-Περιβάλλον, η αξιολόγηση των κρατών μελών επισυνάπτεται στο δελτίο αξιολόγησης των σχεδίων που υποβάλλονται στην Επιτροπή, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει με το LIFE-Φύση⁽²⁾.

40. Στο πλαίσιο των εργασιών των επιτροπών, οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών συμμετέχουν στην επιλογή των σχεδίων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συζητήσεις οδήγησαν την Επιτροπή στην αντικατάσταση των σχεδίων από άλλα της ίδιας αξίας αλλά με

μικρότερη προτεραιότητα, ύστερα από αίτηση των αντιπροσώπων των κρατών μελών και βάσει αιτιολόγησης για ουδέτερο οικονομικό αντίκτυπο. Ο έλεγχος δεν βρήκε καμία τεχνική αιτιολόγηση για τις αλλαγές αυτές. Πράγματι, η απόσυρση ενός σχεδίου από την κατάσταση προτεραιότητας θα πρέπει να οδηγήσει στην αντικατάστασή του από το πρώτο σχέδιο του εφεδρικού πίνακα ανεξάρτητα από την «εθνικότητα» του αποσυρθέντος σχεδίου. Στην πράξη, η αντικατάσταση γίνεται από ένα σχέδιο του αρμόδιου κράτους μέλους. Τούτο βρίσκεται σε αντίθεση με το αποτέλεσμα της προγενέστερης αξιολόγησης και μειώνει την αποτελεσματικότητα κατά τη χρησιμοποίηση των κοινοτικών κεφαλαίων.

Κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης

41. Οι δράσεις στις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων δεν είναι επιλέξιμες για την ενίσχυση LIFE⁽³⁾. Έτσι, οι δικαιούχοι υποψήφιοι υποχρεούνται να δηλώνουν τις πηγές χρηματοδότησης των προτεινόμενων σχεδίων, η τήρηση όμως των όρων αυτών δεν έχει επαρκώς εξασφαλιστεί. Το γεγονός ότι τα περιβαλλοντικά θέματα καλύπτονται από πολλά είδη κοινοτικών κεφαλαίων δημιουργεί ιδιαίτερο κίνδυνο διπλής χρηματοδότησης, κυρίως για το LIFE-Περιβάλλον.

42. Πριν από τη χρηματοδοτική απόφαση, η ΓΔ χρησιμοποιεί το λογισμικό λογιστικής της Επιτροπής SINCOS 2 για να επιβεβαιώσει την επιλεξιμότητα των δικαιούχων. Το λογισμικό όμως αυτό δεν περιέχει επαρκή πληροφοριακά στοιχεία με τα οποία μπορεί να ελεγχθεί εάν οι ίδιοι οι δικαιούχοι έχουν ήδη εισπράξει άλλα κοινοτικά κεφάλαια (διαρθρωτικά ταμεία, Ταμείο Συνοχής ή ερευνητικές δραστηριότητες). Τα δεδομένα αυτά, τα οποία παρουσιάζονται κατά ένα μεγάλο μέρος στα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων, δεν καταχωρίζονται λεπτομερώς στο SINCOS, πράγμα το οποίο, στην πραγματικότητα, δεν καθιστά τον έλεγχο αποτελεσματικό.

43. Οι διάφορες προτάσεις των σχεδίων εξετάζονται κατά τη διαδικασία διηρησιακής διαβούλευσης σε επίπεδο Επιτροπής για να ελεγχθεί η επικουρικότητα των ενισχύσεων με άλλα κοινοτικά κεφάλαια και να εξακριβωθεί κυρίως αν υπάρχει διπλή χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο του LIFE II, πέρα από τις οριζόντιες υπηρεσίες, είχε ζητηθεί η γνώμη από τις ΓΔ AGRI, RTD, FISH και REGIO για το LIFE-Φύση και μόνον από τη ΓΔ REGIO για το LIFE-Περιβάλλον. Από τη ΓΔ RTD δεν είχε ζητηθεί η γνώμη για το σκέλος «Περιβάλλον» ακόμη και στην περίπτωση σχεδίων που πρότειναν οργανισμοί οι οποίοι, όπως διαπιστώσε το Συνέδριο, είναι δικαιούχοι πολλών ερευνητικών συμβάσεων. Ελλείπει βασικών δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα διαρθρωτικά ταμεία, τα αποτελέσματα της διαβούλευσης είναι συχνά πολύ συνοπτικά και παραμένει ο κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης.

44. Όταν οι δικαιούχοι του προγράμματος είναι οργανισμοί οι οποίοι λαμβάνουν συνεχώς συμβάσεις κοινοτικής έρευνας, είναι δύσκολο να εξακριβωθεί ένας διαχωρισμός των δραστηριοτήτων. Ο έλεγχος έδειξε ότι συχνά οι οργανισμοί αυτοί δεν τηρούν τους κανόνες

⁽¹⁾ Συγκεντρώθηκαν διάφορα κριτήρια, όπως «το κοινοτικό ενδιαφέρον» και «η προώθηση της συνεργασίας», ή ακόμη ο «καινοτόμος χαρακτήρας» και ο «παραδειγματικός χαρακτήρας» για την περίοδο 2000-2001 και «κοινοτικό ενδιαφέρον» και «περιβαλλοντικό πρόβλημα» ή «καινοτομία» και «πρόοδος» για το 2002.

⁽²⁾ Οι εν λόγω επιτροπές, των οποίων η Επιτροπή εξασφαλίζει την προεδρία και τη γραμματεία, αποτελούνται από αντιπροσώπους των κρατών μελών.

⁽³⁾ Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1973/92.

χορήγησης των κοινοτικών κεφαλαίων όσον αφορά την τήρηση λογιστικής των σχεδίων (βλέπε σημείο 60) εφόσον δεν διαθέτουν αρκετά λεπτομερή συστήματα λογιστικής ή καταγραφής του χρόνου εργασίας για τα διάφορα σχέδια. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να αποδειχθούν οι ειδικές χορηγήσεις πόρων στα σχέδια ούτε να ελεγχθεί μια ενδεχόμενη διπλή χρηματοδότηση.

45. Ένα παράδειγμα αυτής της διαπίστωσης ελέγχου αφορά σχέδιο του σκέλους «Περιβάλλον», το οποίο έλαβε τη χρηματοδότηση LIFE για τρία τμήματα: τη μελέτη του σχεδίου, τον εξοπλισμό και τις δράσεις διάδοσης των αποτελεσμάτων. Επίσης, έλαβε ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε από την περιφέρεια στο πλαίσιο του επιχειρησιακού περιφερειακού προγράμματος χρηματοδοτούμενου από τα διαρθρωτικά ταμεία, το οποίο περιλάμβανε επίσης τα δύο πρώτα τμήματα, καθώς και την κατασκευή των εγκαταστάσεων. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το σχέδιο δεν είναι επιλέξιμο για τη χρηματοδότηση LIFE. Καθώς η δράση ευεργετείτο με έμμεση χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος, η αλληλεπικάλυψη των ενισχύσεων δεν εξακριβώθηκε και η κοινοτική ενίσχυση δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή από τον δικαιούχο.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Διοικητικές διατάξεις σχετικά με ασαφείς επιλέξιμες δαπάνες

46. Το άρθρο 9 Β του κανονισμού LIFE καταγράφει τις δαπάνες οι οποίες θεωρούνται μη επιλέξιμες. Αντίθετα, οι βασικές διοικητικές διατάξεις ⁽¹⁾, οι οποίες αφορούν τις επιλέξιμες δαπάνες, δεν ήταν ούτε ακριβείς ούτε ομοιόμορφες για τα διάφορα σκέλη του προγράμματος. Κατά την προετοιμασία του νέου κανονισμού LIFE III, η Επιτροπή πρόεβη σε εναρμόνιση των εν λόγω διατάξεων και επέφερε σε αυτές πολυάριθμες τροποποιήσεις, χωρίς ωστόσο να αντιμετωπίσει όλες τις αδυναμίες που κατέδειξε ο έλεγχος (βλέπε σημεία 47-51).

47. Όσον αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες, εκείνες του προσωπικού αφορούν το σημαντικότερο τμήμα των δαπανών των σχεδίων. Περιλαμβάνουν τις αποδοχές των εθνικών δημοσίων υπαλλήλων που αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό τμήμα των δαπανών αυτών ιδιαίτερα για το LIFE-Φύση. Το Συνέδριο λαμβάνει υπόψη ότι οι αποδοχές αυτές καλύπτονται ήδη από τους προϋπολογισμούς των δημοσίων οργανισμών και συνεπώς δεν αποτελούν συμπληρωματική αμοιβή η οποία αντιπροσωπεύει πρόσθετο κόστος για το πρόγραμμα.

48. Η συμβολή του δικαιούχου δημόσιου οργανισμού δεν αντιπροσωπεύει υπό τις συνθήκες αυτές εθνική προσπάθεια, επειδή το LIFE παρεμβαίνει μάλλον για να καταβάλει δαπάνες τις οποίες τα κράτη μέλη θα έπρεπε ούτως ή άλλως να είχαν αναλάβει. Οι διοικητικές διατάξεις θα πρέπει να προσαρμοστούν κατά τρόπο που να αποκλείεται η δυνατότητα της χρηματοδότησης των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία οι δημόσιοι οργανισμοί παρεμβαίνουν στην υλοποίηση σχεδίων ως εταίροι του δικαιούχου.

⁽¹⁾ Οι βασικές διοικητικές διατάξεις επισυνάπτονται στην απόφαση χορήγησης ενίσχυσης που έχει αποσταλεί στους δικαιούχους· περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των σχεδίων.

49. Όσον αφορά τα σχέδια που έχουν ελεγχθεί, οι δαπάνες προσωπικού αντιστοιχούσαν στο 41 % του συνόλου των βεβαιωθέντων εξόδων. Με τους ελέγχους μπόρεσε να διαπιστωθεί ότι:

- α) σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή του προσωπικού στις κοινοτικές δράσεις καταλογίζεται σε ωριαίο κόστος, υψηλότερο από τον πραγματικό μισθό, χωρίς αυτό να δικαιολογείται·
- β) ορισμένοι δικαιούχοι δεν διαθέτουν κανένα σύστημα καταγραφής του χρόνου με τον οποίο μπορεί να εξακριβωθούν οι ώρες εργασίας που έχουν πραγματοποιηθεί και χρεωθεί στο σχέδιο·
- γ) ορισμένες σχετικές δηλώσεις περιλαμβάνουν:
 - i) εργασίες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τρίτους και καταλογίστηκαν στην εξωτερική βοήθεια·
 - ii) καταχωρίσεις του συνολικού μισθού των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα στο πλαίσιο της γενικής δραστηριότητας του δικαιούχου.

50. Οι συμβάσεις υπεργολαβίας αντιπροσωπεύουν το 25 % των δαπανών των εξετασθέντων σχεδίων. Οι διοικητικές διατάξεις δεν καθορίζουν με σαφήνεια τις λεπτομέρειες των δικαιολογητικών σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται από τους υπεργολάβους και συνεπώς δεν δίνουν τη δυνατότητα να εξακριβωθεί αν έχουν πράγματι παρασχεθεί οι υπηρεσίες αυτές. Έτσι, σε μια ακραία περίπτωση, το Συνέδριο δεν μπόρεσε να ανασυστήσει τα στοιχεία των δαπανών που τιμολογήθηκαν, επειδή ο υπεργολάβος αρνήθηκε την πρόσβαση στα δικαιολογητικά έγγραφα προβάλλοντας το επιχειρηματικό ότι η σύμβασή του δεν περιλάμβανε ρήτρα η οποία επέτρεπε στο Συνέδριο να έχει πρόσβαση στα έγγραφα αυτά. Βάσει του γεγονότος αυτού η Επιτροπή προσάρμοσε τις εν λόγω διατάξεις κατά τρόπο που τα τιμολόγια του υπεργολάβου να δίνουν τη δυνατότητα να εξακριβώνεται κάθε στοιχείο της παρεχόμενης υπηρεσίας.

51. Όσον αφορά τις δαπάνες απόσβεσης των διαρκών αγαθών, η Επιτροπή αποδέχεται την αρχή της γραμμικής απόσβεσης κατά τη διάρκεια του σχεδίου. Επειδή οι βασικές διοικητικές διατάξεις ήταν ασαφείς, οι αποσβέσεις δεν υπολογίστηκαν ανάλογα με το χρόνο της χρησιμοποίησης των αγαθών αυτών. Στη συνέχεια η Επιτροπή τροποποίησε τους κανόνες καταλογισμού των δαπανών αυτών και αποδέχεται προς το παρόν, ως επιλέξιμη δαπάνη, το 50 % του πραγματικού κόστους τους ανεξάρτητα από τη διάρκεια του σχεδίου. Οι νέες αυτές διατάξεις συνεχίζουν έτσι να μη λαμβάνουν υπόψη την πραγματική χρησιμοποίηση των αγαθών υπέρ των σχεδίων.

Καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση των πληρωμών

52. Στο πλαίσιο του LIFE II οι πληρωμές πραγματοποιούνται υπό μορφή προκαταβολής η οποία αντιστοιχεί στο 40 % της κοινοτικής χρηματοδότησης και καταβάλλεται μόλις εγκρίνει η Επιτροπή την απόφαση για τη χορήγηση της χρηματοδοτικής ενίσχυσης, κατόπιν μιας ενδιάμεσης πληρωμής, η οποία μπορεί να φθάσει επίσης στο 40 % και βασίζεται σε μια αίτηση του δικαιούχου ύστερα από αποδοχή της κατάστασης των δαπανών και της έκθεσης δραστηριοτήτων και τέλος μιας τελικής πληρωμής μετά την αποδοχή της τελικής έκθεσης από την Επιτροπή. Σύμφωνα με τους διοικητικούς, οικονομικούς

και τεχνικούς όρους που αφορούν το πρόγραμμα LIFE, η πληρωμή της Επιτροπής πρέπει να πραγματοποιείται κατά γενικό κανόνα εντός 60 ημερών μετά την παραλαβή των δηλώσεων δαπανών. Η περίοδος αυτή δεν μπορεί να ξεπεραστεί παρά στην περίπτωση κατά την οποία η αίτηση των δικαιούχων δεν είναι πλήρης ή όταν χρειάζονται συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία.

53. Λαμβανομένου υπόψη του όγκου των καθυστερημένων πληρωμών, η ΓΔ «Προϋπολογισμός» ενέκρινε μέτρα, έτσι ώστε το 95 % των πληρωμών να πραγματοποιείται εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το δε υπόλοιπο 5 % να πραγματοποιείται το αργότερο εντός προθεσμίας 90 ημερών⁽¹⁾. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα πληροφοριακά στοιχεία της Επιτροπής, για το 43 % των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE κατά τη διάρκεια των οικονομικών ετών 1999 έως 2002 δεν τηρήθηκε το ανώτατο αυτό όριο των 90 ημερών (βλέπε γραφική παράσταση 1). Η Επιτροπή πρόβη στο 19 % των πληρωμών εντός προθεσμίας περισσότερο των έξι μηνών ύστερα από παραλαβή των δηλώσεων δαπανών. Το Συνέδριο παρατηρεί βελτίωση το 2002 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, όπως αποδεικνύεται από τη γραφική παράσταση 1.

54. Τα πληροφοριακά στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής δεν έδιναν τη δυνατότητα να γίνουν γνωστοί οι λόγοι των καθυστερήσεων. Η εξέταση ενός δείγματος φακέλων επέτρεψε να καθοριστούν οι κυριότεροι λόγοι των καθυστερήσεων πληρωμής. Ένας πρώτος λόγος σχετίζεται με τις καθυστερημένες απαντήσεις των δικαιούχων ύστερα από τις αιτήσεις συμπληρωματικών πληροφοριών που τους απέστειλε η Επιτροπή για

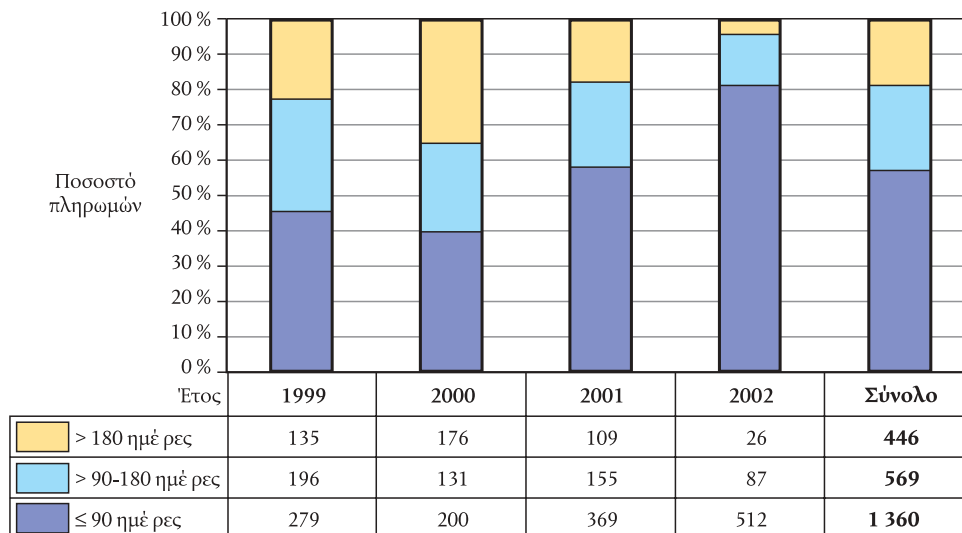
το γεγονός αυτό η ευθύνη βαρύνει τόσο την Επιτροπή όσο και τον δικαιούχο (έλλειψη συστήματος αυτόματης υπόμνησης στους δικαιούχους στο πλαίσιο του LIFE II). Σε τρεις από 46 περιπτώσεις, τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία ήταν αναγκαία διότι ο δικαιούχος είχε τροποποιήσει τη διάρθρωση του προϋπολογισμού χωρίς να ενημερώσει την Επιτροπή.

55. Άλλοι λόγοι σχετίζονται με την κοινοτική διαχείριση, ήτοι:

- διακοπή των συμβάσεων τεχνικής βοήθειας. Έτσι, παραδειγματός χάρη το ΓΤΒ, το οποίο ήταν επιφορτισμένο με τα σχέδια LIFE-Περιβάλλον σε ένα κράτος μέλος, χρειάστηκε να παύσει τις δραστηριότητές του από το Νοέμβριο του 1999 έως τον Ιανουάριο του 2001 λόγω έλλειψης σύμβασης (βλέπε σημείο 68). Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, δεν υπήρχε καμία εξωτερική ομάδα για την ανάλυση των εκθέσεων εκτέλεσης πριν από την έκδοση των ενταλμάτων πληρωμής, πράγμα το οποίο οδήγησε σε καθυστερήσεις,
- κατανομή των ανθρωπίνων πόρων· υπερβολικός φόρτος εργασίας επιβάρυνε τους επιτόπου διαχειριστές λόγω συσσώρευσης των καθυστερήσεων που ανατέθηκαν σ' αυτούς. Κατά συνέπεια, ορισμένοι φάκελοι δεν μπόρεσαν να εξεταστούν έγκαιρα στις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Δεν υπήρχε ένα δυναμικό σύστημα παρακολούθησης των αιτήσεων πληρωμών.

Γραφική παράσταση 1
Προθεσμίες πληρωμής

Πηγή: ΓΔ Περιβάλλον.

⁽¹⁾ SEC(95)1122 και πιο πρόσφατα το σχέδιο δράσης του λευκού βιβλίου σχετικά με τη μεταρρύθμιση — COM(2000) 200 — το οποίο μεταθέτει το στόχο του 1995 στο 2002.

Πρακτικά προβλήματα σχετικά με την εφαρμογή των σχεδίων

Προβλήματα συγχρηματοδότησης των σχεδίων

56. Οι υποβαλλόμενες προτάσεις περιλαμβάνουν μερικές φορές εσφαλμένα ή ελλιπή πληροφοριακά στοιχεία όσον αφορά τις λεπτομέρειες χρηματοδότησης των σχεδίων. Δεν λαμβάνουν πάντοτε υπόψη όλες τις προβλεπόμενες οικονομικές συμμετοχές όπως και τα έσοδα που αποφέρουν τα σχέδια. Τα στοιχεία όμως αυτά αποτελούν σημαντικό παράγοντα στη φάση αξιολόγησης και κατά την έγκριση της απόφασης που καθορίζει το ποσοστό για την κοινοτική χρηματοδότηση.

57. Ο έλεγχος αποκάλυψε ότι μια ΜΚΟ είχε εισπράξει, μετά την απόφαση, ποσό που αντιπροσώπευε περισσότερο από το 100 % του κόστους του σχεδίου μέσω εθνικών επιχορηγήσεων οι οποίες δεν δηλώθηκαν στο φάκελο υποψηφιότητας. Αυτές οι συγχρηματοδοτήσεις, οι οποίες δεν προβλέπονταν στην αρχική πρόταση δείχνουν τις αδυναμίες των χρηματοοικονομικών διακανονισμών των σχεδίων. Οι υποψήφιοι υποχρεούνται να δηλώνουν τις πηγές χρηματοδότησης (βλέπε σημείο 41), η ευθύνη όμως ανήκει στην Επιτροπή να εξακριβώνει το βάσιμο των δηλώσεων αυτών. Έτσι, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί νέος υπολογισμός της κοινοτικής ενίσχυσης και το αντίστοιχο ποσό που καταβλήθηκε επιπλέον θα πρέπει να εισπραχθεί από την Επιτροπή.

58. Παρομοίως, η σημαντική αυτή ΜΚΟ έχοντας λάβει πολυάριθμες συνεισφορές στα πλαίσια του LIFE δήλωσε στην πρόταση σχεδίου του συνεισφορά LIFE η οποία αντιστοιχούσε στο ανώτατο ποσοστό του 50 %. Ο έλεγχος έδειξε ωστόσο ότι η εν λόγω ΜΚΟ είχε σχεδόν εξ ολοκλήρου χρηματοδοτήσει τη συνεισφορά του προσφεύγοντας σε πολλές ιδιωτικές και δημόσιες χρηματοδοτικές πηγές. Τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία, για τα οποία ήταν ενήμερη η ΜΚΟ, δεν αναφέρονταν ωστόσο στην πρόταση και συνεπώς δεν ήταν διαθέσιμα στην Επιτροπή όταν έλαβε την απόφαση συγχρηματοδότησής τους.

59. Ένα σχέδιο LIFE-Περιβάλλον αντιμετώπισε οικονομικές δυσκολίες οφειλόμενες κυρίως στο γεγονός ότι τα ίδια κεφάλαια του δικαιούχου αποδείχθηκαν ελλιπή και βάσει δηλώσεων δαπανών που δεν πραγματοποιήσε έλαβε κοινοτική εισφορά υψηλότερη, η οποία του επέτρεπε να καλύψει το μεγαλύτερο μέρος της δικής του συμβατικής συνεισφοράς στο σχέδιο. Ύστερα από τον επιτόπιο έλεγχο του Συνεδρίου, βρίσκεται σε εξέλιξη μια διαδικασία ανάκτησης των κεφαλαίων.

Ανεπαρκώς λεπτομερής λογιστική των δικαιούχων

60. Οι διοικητικές διατάξεις για το LIFE II δεν επιβάλλουν στους δικαιούχους την υποχρέωση τήρησης χωριστών λογαριασμών για το σχέδιο αντίθετα από άλλες κοινοτικές ενισχύσεις, όπως εκείνες των διαρθρωτικών ταμείων. Οι έλεγχοι έδειξαν ότι τόσο οι ιδιωτικές μονάδες, οι οποίες διαθέτουν γενική λογιστική, όσο και οι δημόσιες διοικήσεις δεν τηρούν αρκετά λεπτομερή λογιστικά στοιχεία των οικονομικών πράξεων σχετικά με τα σχέδια. Για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να απεικονίζεται το σύνολο των χρηματοδοτικών ροών σχετικά με τα έσοδα και τις δαπάνες όσον αφορά τα σχέδια αυτά. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν μπορεί να βεβαιωθεί καμία σύνδεση μεταξύ μιας ειδικής δαπάνης και του σχεδίου στο οποίο αναφέρεται, καθώς τα δικαιολογητικά έγγραφα που υποβάλλονται δεν δηλώνουν ρητά τον προορισμό του εξοπλισμού ή της σχετικής παροχής υπηρεσιών.

61. Εξάλλου, σε μια περίπτωση, ο έλεγχος αποκάλυψε καταχωρίσεις δαπανών που πραγματοποιήθηκαν κατά τρόπο εξολογιστικό με σκοπό να επιτευχθεί το σύνολο της μέγιστης κοινοτικής συνεισφοράς που προβλεπόταν στη σύμβαση, ακόμη κι αν δεν απεικόνιζε την πραγματικότητα. Ο κίνδυνος να μπορεί να καταλογιστεί μια ίδια δαπάνη σε πολλά σχέδια δεν μπορεί να αποκλειστεί, λόγω του ότι η εξέταση της λογιστικής δεν επιτρέπει να καθορισθεί το σχέδιο στην υλοποίηση του οποίου καταλογίζεται η δαπάνη. Οι διενεργηθέντες έλεγχοι επιβεβαιώνουν τον κίνδυνο αυτό.

62. Μία από τις σημαντικότερες μη κυβερνητικές οργανώσεις, η οποία διαχειρίζεται υψηλό αριθμό σχεδίων επιδοτούμενων από την Επιτροπή, εισήγαγε ένα σύστημα λογιστικής καταχώρισης αυτής της φύσης μόνο ύστερα από 15 χρόνια κοινοτικής ενίσχυσης. Σε μία άλλη περίπτωση, ύστερα από έναν επιτόπιο έλεγχο, η Επιτροπή είχε αρνηθεί, δικαιολογημένα, να χορηγήσει στην εταιρεία αυτή την κοινοτική συνεισφορά, επειδή δεν διέθετε γενική λογιστική που να επιτρέπει την αιτιολόγηση των δαπανών οι οποίες παρουσιάζονται στην τελική έκθεση.

Αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική χρησιμοποίηση γαιών

63. Η αγορά γαιών αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο του συνόλου των δαπανών που αφορούν σχέδια του LIFE-Φύση, ήτοι 131,7 εκατομμύρια ευρώ. Η επίπτωση στους προϋπολογισμούς ποικίλλει μεταξύ των σχεδίων και μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αντιπροσωπεύει το σύνολο του σχεδίου. Η σημαντική αυτή χρηματοδότηση θα πρέπει να αποτελέσει έτσι αντικείμενο διεξοδικής εξέτασης εκ μέρους της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της φάσης αξιολόγησης για να βεβαιωθεί αν οι αγορασθείσες εκτάσεις προορίζονται πραγματικά και μακροπρόθεσμα για την προστασία της φύσης.

64. Το γεγονός να θεωρείται η αγορά γαιών επιλέξιμη δαπάνη αποτελεί ιδιαιτερότητα των σχεδίων LIFE-Φύση. Στην περίπτωση των σχεδίων διατήρησης και διαφύλαξης της φύσης, η επιλεξιμότητα της αγοράς γαιών εξαρτάται από τη δέσμευση των δικαιούχων να συνεχίσουν τις δραστηριότητες διατήρησης πέρα από την περίοδο που προβλέπεται στην απόφαση χρηματοδότησης των σχεδίων LIFE.

65. Η Κοινότητα δεν έχει εγγύηση, όσον αφορά τη μελλοντική χρησιμοποίηση μιας τέτοιας κληρονομιάς, εκτός από μια γενική ρήτρα η οποία περιλαμβάνεται στις βασικές διοικητικές διατάξεις, χρησιμοποίηση η οποία θα εξαρτάται μόνο από τη θέληση των δικαιούχων. Στο πλαίσιο του LIFE I οι συμβάσεις αγοράς συμπεριλάμβαναν μία ρήτρα σύμφωνα με την οποία η αλλοτρίωση ή αλλαγή χρησιμοποίησης γαιών δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την έγκριση της Επιτροπής. Η ρήτρα αυτή καταργήθηκε για το LIFE II και το LIFE III. Το Συνέδριο παρατηρεί ότι ο κίνδυνος αυτός θα είχε μειωθεί εάν η Επιτροπή εφαρμόζε κανόνες παρόμοιους με εκείνους των διαρθρωτικών ταμείων⁽¹⁾. Η επιλεξιμότητα τέτοιων αγορών υπόκειται, μεταξύ άλλων, στον όρο ότι «η αγορά γίνεται από ή για λογαριασμό δημόσιου οργανισμού ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου».

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2000, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΕ L 193 της 29.7.2000, σ. 39) (βλέπε ιδιαίτερα τον κανόνα αριθ. 5 — Αγορά εδαφικών εκτάσεων, σ. 43).

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

66. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των σχεδίων, καθώς και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος αποτελούν σημαντικά καθήκοντα για να εξασφαλιστεί μια ενδεδειγμένη εφαρμογή του χρηματοδοτικού μέσου, για να εξακριβωθούν έγκαιρα οι μεμονωμένες αδυναμίες και για να αποφασιστούν διορθωτικά μέτρα αναγκαία για την επιτυχία του προγράμματος.

Ασαφής καθήκοντα των γραφείων τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του LIFE II

67. Οι δαπάνες για τα συνοδευτικά μέτρα προορίζονται κατά ένα μεγάλο μέρος για τα γραφεία τεχνικής βοήθειας (ΓΤΒ), τα οποία αποτελούν την τεχνική διασύνδεση μεταξύ της Επιτροπής και των δικαιούχων. Οι εξωτερικές αυτές ομάδες ενημερώνουν τους δικαιούχους για τα έγγραφα που πρέπει να υποβάλουν στην Επιτροπή και εξασφαλίζουν την παρακολούθηση των σχεδίων. Ο κύριος ρόλος τους είναι να παρακολουθούν και να αξιολογούν την πρόοδο των σχεδίων, με επιτόπιες επισκέψεις και με την αξιολόγηση των εκθέσεων εκτέλεσης.

68. Όσον αφορά την πρόσκληση για την υποβολή προσφορών που προκηρύχθηκε τον Απρίλιο του 1999 με σκοπό την επιλογή των ΓΤΒ για το LIFE-Περιβάλλον, ορισμένοι πιθανοί υποψήφιοι αντιμετώπισαν δυσκολίες να ερμηνεύσουν την περιγραφή των καθηκόντων⁽¹⁾, πράγμα το οποίο καθυστέρησε την επιλογή των νέων ΓΤΒ. Τα σχέδια LIFE-Περιβάλλον σε δύο κράτη μέλη παρέμειναν χωρίς συνεργάτες επί 13 περίπου μήνες. Τα καθήκοντα του ΓΤΒ για το LIFE-Τρίτες χώρες δεν καθορίζονται στη σύμβαση με σαφήνεια.

69. Λόγω των διαφόρων διαδικασιών που εφάρμοσαν οι τρεις μονάδες, οι οποίες διαχειρίστηκαν τα τρία σκέλη του LIFE, τα ΓΤΒ δεν χρησιμοποίησαν ομοιόμορφες μεθόδους εργασίας. Εξάλλου, κανένα κριτήριο δεν καθορίστηκε για την αξιολόγηση της παροχής υπηρεσιών των ΓΤΒ. Από το 2001 καθιερώνονται μέσα παρακολούθησης και οι εργασίες αξιολογούνται μεμονωμένα. Εντούτοις, θα ήταν χρήσιμο να προβεί η Επιτροπή σε μια συνολική αξιολόγηση των ΓΤΒ.

70. Στο τεχνικό παράρτημα της συναφθείσας με τα ΓΤΒ σύμβασης, η Επιτροπή καθορίζει τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους, τόσο από πλευράς συνολικού κόστους όσο και αναγκαίου χρόνου για την παρακολούθηση των σχεδίων σε κάθε χώρα. Επειδή ο αριθμός των σχεδίων που πρέπει να παρακολουθηθούν ποικίλλει και επειδή κατά συνέπεια δεν μπορεί να προβλεφθεί ακριβώς κατά την εκπόνηση της πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών, η αμοιβή δεν σχετίζεται με τον πραγματικό φόρτο εργασίας. Π.χ. σε ένα κράτος

μέλος η αμοιβή ενός ΓΤΒ καθορίστηκε σε ένα επίπεδο σχεδόν τρεις φορές μεγαλύτερο από εκείνη που αναφέρεται στην προηγούμενη πρόσκληση για την υποβολή προσφορών, ενώ ο αριθμός των σχεδίων που πρέπει να παρακολουθηθούν μειώθηκε στην πραγματικότητα κατά το ήμισυ.

71. Τα ΓΤΒ αρχειοθέτησαν σημαντικά έγγραφα σχετικά με τους δικαιούχους των σχεδίων LIFE. Η Επιτροπή δεν έδωσε καμία οδηγία στους αρμόδιους της τεχνικής βοήθειας όσον αφορά τη διάρκεια τήρησης των εγγράφων αυτών. Ούτε και καθόρισε τους όρους με τους οποίους, στο τέλος της σύμβασης τεχνικής βοήθειας, οι φάκελοι αυτοί θα έπρεπε να διαβιβαστούν είτε στην Επιτροπή, είτε στο νέο εργολήπτη.

72. Έτσι, δύο ΓΤΒ δεν μπόρεσαν να επωφεληθούν από τα στοιχεία του προηγούμενου αντισυμβαλλόμενου σε ηλεκτρονική μορφή ή σε χαρτί. Πραγματοποιήθηκε ανασύσταση των φακέλων με τη βοήθεια του επιτόπιου αρμόδιου της Επιτροπής και των δικαιούχων των σχεδίων, οι οποίοι κλήθηκαν να διαβιβάσουν το σύνολο των φακέλων τους. Ένα από αυτά τα ΓΤΒ, όταν έληξε η σύμβασή του, δεν παρέδωσε τους φακέλους του στο διάδοχό του. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι νέες συμβάσεις με τα ΓΤΒ προβλέπουν ρητά αυτή τη διαβίβαση των φακέλων.

Παρατηρήσεις σχετικά με τους ελέγχους που διενήργησε η Επιτροπή

73. Η οικονομική μονάδα της ΓΔ Περιβάλλον καθορίζει, είτε με δική της πρωτοβουλία είτε ύστερα από αίτηση των μονάδων LIFE, τα σχέδια LIFE που πρέπει να ελεγχθούν. Η οικονομική μονάδα, η οποία είναι επίσης αρμόδια για τον επιτόπιο έλεγχο δεν καθορίζει τον αριθμό των σχεδίων τα οποία πρέπει να ελεγχθούν επιτόπου ανάλογα με συγκεκριμένα κριτήρια και στόχους. Το 2001, η μονάδα αυτή έλεγξε 29 σχέδια LIFE και το 2002, 32 σχέδια.

74. Μεταξύ των ελεγχθέντων το 2001 σχεδίων, που αντιπροσωπεύουν συνολικό ποσό αναλήψεων υποχρεώσεων 15,9 εκατομμυρίων ευρώ, για δέκα από αυτά προτάθηκε να εκδοθεί εντολή είσπραξης για ποσά που ποικίλλουν από 4 243 έως 393 746 ευρώ και που αντιστοιχούν σε συνολικό ποσό 675 592 ευρώ, ήτοι στο 4,2 % του συνόλου που αναλήφθηκε για τα ελεγχθέντα σχέδια. Πέντε άλλοι φάκελοι προτάθηκαν για αποδέσμευση χωρίς πρόσθετη πληρωμή και οι φάκελοι δύο σχεδίων διαβιβάστηκαν στην ευρωπαϊκή υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης (OLAF), λόγω διπλής υποβολής δαπανών⁽²⁾.

75. Παρά την ύπαρξη συγκεκριμένων οδηγιών, η ανάλυση του περιεχομένου των εκθέσεων ελέγχου αποκαλύπτει μια ανομοιογενή διάρθρωση και μια πολύ ποικίλη ποιότητα. Το ήμισυ των εκθέσεων που εξετάστηκαν παρουσιάζει ασαφές ή πολύ συνοπτικό περιεχόμενο και συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί ελλιπές. Πέντε εκθέσεις δεν προχώρησαν πέρα από την προκαταρκτική φάση. Επειδή οι εκθέσεις αυτές καταρτίστηκαν από την οικονομική μονάδα, οι παρατηρήσεις αυτορών κυρίως τις οικονομικές πτυχές και δεν αναφέρουν τίποτα για την εκτέλεση και τα αποτελέσματα των δράσεων που εφαρμόστηκαν.

⁽¹⁾ Βλέπε «Replies to tenderers queries at the information session held in Brussels on 29 April 1999» (Απαντήσεις στις ερωτήσεις των συμμετεχόντων που τέθηκαν κατά την ενημερωτική σύσκεψη η οποία διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 29 Απριλίου 1999), 5 Μαΐου 1999, «Open invitation to tender» (ανοιχτή πρόσκληση για υποβολή προσφορών) XI/B2/ASS/990015 ΤΟ 990022· σημείο 3.3, παραδείγματος χάρι: η Επιτροπή αναμένει από τον αντισυμβαλλόμενο να προτείνει μεθόδους οι οποίες να επιτρέπουν τον καθορισμό δεικτών και να εγκρίνει μια δυναμική μέθοδο. Παρομοίως, παρακάτω: ζητείται από τον αντισυμβαλλόμενο να διατυπώσει προτάσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις του χρήστη, το μοντέλο στοιχείων σχεδιασμού και την περιγραφή των κυριότερων αποτελεσμάτων τα οποία το προτεινόμενο σύστημα μπορεί να επιτύχει.

⁽²⁾ Το Συνέδριο διαβίβασε επίσης στην OLAF τα αποτελέσματα ελέγχου σχετικά με δύο άλλα σχέδια.

Αν και βελτιώθηκαν οι διαδικασίες, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν μπόρεσαν, για τα έτη πριν από το 2000, παρά την ύπαρξη επιτόπιων προγραμμάτων ελέγχου, να παράσχουν ακριβή πληροφοριακά στοιχεία όσον αφορά τον αριθμό των ελέγχων που διενεργήθηκαν πραγματικά.

Εξωτερική βεβαίωση των καταστάσεων δαπανών

76. Οι βασικές διοικητικές διατάξεις του LIFE II περιείχαν, για το σκέλος «Φύση», ρήτρα ενθάρρυνσης των δικαιούχων να περιλάβουν βεβαίωση των καταστάσεων δαπανών από έναν εγκεκριμένο ελεγκτή. Για το LIFE-Περιβάλλον μια ρήτρα ανέφερε ότι η λογιστική εμπειρογνομosύνη πριν από την τελική πληρωμή θα έπρεπε να εγγυάται στο δικαιούχο επίσπευση πληρωμής και μείωση του κινδύνου διαφορών. Ελλείπει όμως συγκεκριμένων οδηγιών από την Επιτροπή σχετικά με τις εργασίες ελέγχου που έπρεπε να εκτελεστούν, η έκταση και η ποιότητα των εργασιών αυτών ποικίλλουν σημαντικά. Το Συνέδριο επισήμανε περιπτώσεις όπου οι βεβαιώσεις ήταν ελλιπείς, με την έννοια ότι δεν είχε επισυναφθεί λεπτομερής ανάλυση των δαπανών. Οι βεβαιώσεις αφορούν κυρίως τη συμφωνία των δαπανών ως προς την εθνική νομοθεσία.

77. Από το 2001 η απαίτηση για ανεξάρτητο δημοσιονομικό έλεγχο εξομοιώθηκε από τις διατάξεις σε όλα τα σκέλη του προγράμματος και επιβλήθηκε ο δικαιούχος να ορίζει έναν ελεγκτή για την επαλήθευση της κατάστασης των δαπανών. Ο ελεγκτής αυτός «πρέπει, όχι μόνο να επαληθεύει την τήρηση των εθνικών νομοθετικών διατάξεων και λογιστικών κανόνων, αλλά και να πιστοποιεί ότι όλες οι δαπάνες είναι σύμφωνες προς τις βασικές διοικητικές διατάξεις για τα έργα LIFE». Ωστόσο δεν έχει ακόμη καθοριστεί η μορφή και το περιεχόμενο των εκθέσεων ελέγχου.

Έκθεση εφαρμογής του προγράμματος

78. Στόχος μιας αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί, βάσει σαφών, συναφών και μετρήσιμων κριτηρίων, η πραγματικότητα του σχεδίου σε σχέση με τους προβλεφθέντες στόχους. Η έκθεση δραστηριοτήτων για το LIFE II ⁽¹⁾ καταρτίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού και ύστερα από την αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε από τον εξωτερικό σύμβουλο. Η εν λόγω έκθεση σκιαγραφεί μια γενική εικόνα της εφαρμογής του προγράμματος, δεν αναφέρει όμως τίποτα για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων. Δεν αναφέρει ιδίως σε ποιο βαθμό τα χρηματοδοτηθέντα από το LIFE-Φύση σχέδια συνέβαλαν, παραδείγματος χάρι, στο να αντιστρέψουν την τάση όσον αφορά τη μείωση των ειδών που κινδυνεύουν να εκλείψουν, ούτε με ποιο τρόπο τα σχέδια που χρηματοδοτήθηκαν από το LIFE-Περιβάλλον συντέιναν στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή περιβαλλοντικών πολιτικών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η Επιτροπή δεν πραγματοποίησε καμία διεξοδική αξιολόγηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων σχετικά με τον καινοτόμο χαρακτήρα των σχεδίων, αντίθετα με όσα προβλέπονται οι διατάξεις του κανονισμού που εφαρμόζεται σχετικά.

⁽¹⁾ COM(1998) 721 τελικό της 4ης Δεκεμβρίου 1998.

79. Παρομοίως, για τη συμβολή του LIFE II στην επίτευξη των στόχων του 5ου ΠΠΔ δεν πραγματοποιήθηκε ακόμη μια ανάλυση. Λόγω της έλλειψης καθορισμού στόχων, το μέσο αναφέρεται μόνο με τους ακόλουθους όρους: «το LIFE, το μόνο πρόγραμμα που καλύπτει αποκλειστικά το περιβάλλον, έχει προσφέρει πολλά παραδείγματα καινοτόμων τεχνολογιών ορθής πρακτικής και ολοκλήρωσης σε τοπικό επίπεδο» ⁽²⁾.

80. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της σχετικά με το 6ο ΠΠΔ δηλώνει ότι η εφαρμογή του προγράμματος LIFE «έχει συμβάλει ουσιαστικά στις βελτιώσεις» που επήλθαν στην ποιότητα του περιβάλλοντος και ότι «θα συνεχίσει να αποτελεί ένα πολύτιμο μέσο για την αποτύπωση των δυνατοτήτων και πλεονεκτημάτων μιας καλύτερης περιβαλλοντικής απόδοσης από τις επιχειρήσεις και τις τοπικές αρχές» ⁽³⁾. Η δήλωση αυτή δεν έχει αναπτυχθεί περισσότερο.

Πρόσφατες πρωτοβουλίες για να βελτιωθεί η διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων

81. Δεδομένου ότι το LIFE χρηματοδοτεί μεταξύ άλλων σχέδια καινοτομίας και επίδειξης, η διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων αυτών αποτελεί βασικό στοιχείο. Ελλείπει σαφούς στρατηγικής όσον αφορά τη διάδοση που να καθορίζει τους στόχους, τις ομάδες στόχους, τις μεθόδους και τα μέσα, η διάδοση κινδυνεύει να μην είναι αποτελεσματική, πράγμα το οποίο περιορίζει τον αντίκτυπο τέτοιων σχεδίων. Η Επιτροπή, στις απαντήσεις της στην ειδική έκθεση αριθ. 3/98 ⁽⁴⁾, αναγνώρισε γενικά την ανάγκη να εφαρμοστεί μια στρατηγική διάδοσης των αποτελεσμάτων των σχεδίων LIFE.

82. Στο πλαίσιο του LIFE II, για κάθε σχέδιο του σκέλους «Περιβάλλον» έπρεπε να προβλεφθεί ένα σχέδιο διάδοσης και να δημοσιευθεί έκθεση σε χαρτί και σε ηλεκτρονική μορφή. Ένας από τους δηλωθέντες στόχους του LIFE είναι πράγματι η συμβολή στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή πολιτικών και νομοθεσιών στον τομέα του περιβάλλοντος, η Επιτροπή όμως δεν είχε καθορίσει ακριβείς κανόνες σχετικά με τις δραστηριότητες αυτές και η ίδια δεν χρησιμοποίησε τα αποτελέσματα. Η αποτελεσματική όμως διαχείριση του προγράμματος είναι δυνατή μόνον αν η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα για να συμβάλει στη βελτίωση της στρατηγικής και της εφαρμογής της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

83. Τα αποτελέσματα του LIFE δημοσιεύονται κυρίως σε εκθέσεις της Επιτροπής και σε ενημερωτικές επιστολές που εκδίδονται από τα ΓΤΒ που παρουσιάζουν αναλυτικά τα αποτελέσματα της επιλογής των σχεδίων. Παραδείγματος χάρι, για το LIFE-Φύση, υπάρχει μια έκθεση για τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα εννέα σχεδίων LIFE I και μια ενημερωτική επιστολή η οποία εκδίδεται τρεις φορές το χρόνο· για το

⁽²⁾ Βλέπε «Évaluation globale — L'environnement en Europe: quelles orientations pour l'avenir?» («Σφαιρική αξιολόγηση — Το περιβάλλον της Ευρώπης: ποιες θα είναι οι μελλοντικές κατευθύνσεις;») σημείο 6.2, παράγραφος 2, σ. 20. COM(1999) 0543 τελικό της 24ης Νοεμβρίου 1999.

⁽³⁾ COM (2001) 31 τελικό της 24.1.2001.

⁽⁴⁾ Ειδική έκθεση για τη ρύπανση των υδάτων, σημείο 127 (EE C 191 της 18.6.1998).

LIFE-Περιβάλλον δημοσιεύθηκαν δύο εκθέσεις που περιγράφουν τα καλύτερα σχέδια («success stories») (1). Τα αποτελέσματα των σχεδίων δεν οδήγησαν σε καμία συστηματική παρακολούθηση και μόνο μία σύνοψη προτάσεων σχετικά με τα χρηματοδοτηθέντα σχέδια εμφανιζόταν στην ιστοσελίδα του LIFE.

84. Το Μάρτιο του 2002, η μονάδα LIFE παρουσίασε μια στρατηγική κοινοποίησης για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων, στην οποία αναγνώριζε ότι μια τέτοια στρατηγική δεν υπήρχε μέχρι σήμερα. Το έγγραφο αυτό τονίζει ιδιαίτερα τον κοινοτικό χαρακτήρα των σχεδίων, την προσέγγιση των πολιτών και τη δικτύωση των περιβαλλοντικών φορέων. Παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες που κατέδειξε η εξωτερική αξιολόγηση. Ένας από τους σημαντικούς άξονες συνίσταται στην ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ της μονάδας LIFE και των θεματικών μονάδων της ΓΔ Περιβάλλον.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Γενικό συμπέρασμα

85. Από το 2001, στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών της ΓΔ, καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια με σκοπό τη μείωση των αδυναμιών στη διαχείριση του προγράμματος LIFE, στο επίπεδο της οργάνωσης των υπηρεσιών και των διαδικασιών που εφαρμόστηκαν από την Επιτροπή και τους δικαιούχους. Για να μπορέσουν να είναι αποτελεσματικά τα μέτρα που έκτοτε ελήφθησαν, η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί.

Στόχοι του προγράμματος και σύνδεσμος με την περιβαλλοντική κοινοτική στρατηγική

86. Το LIFE αποτελεί ένα μέσο για να συμβάλει στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής και νομοθεσίας στον τομέα του περιβάλλοντος. Εντούτοις, το LIFE-Περιβάλλον δεν αποδίδει σαφώς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που εξαγγέλλονται στις στρατηγικές κατευθύνσεις του προγράμματος περιβαλλοντικής δράσης (βλέπε σημεία 5-10).

87. Ο καθορισμός σαφών και μετρήσιμων στόχων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την εξασφάλιση αποτελεσματικής αξιολόγησης της εφαρμογής του κοινοτικού αυτού προγράμματος. Για το LIFE οι στόχοι δεν καθορίστηκαν λόγω αφενός των δυσκολιών που αντιμετωπίστηκαν για τον καθορισμό των στόχων οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν όσον αφορά τον καινοτόμο χαρακτήρα των σχεδίων, και αφετέρου της έλλειψης εναρμονισμένων οικολογικών παραμέτρων. Η επικουρικότητα με τα άλλα κοινοτικά μέσα ενίσχυσης του περιβάλλοντος δεν έχει επαρκώς εξασφαλιστεί και εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης (βλέπε σημεία 16, 17 και 41-45).

Συστάσεις

- Το Συνέδριο συνιστά ο ρόλος του προγράμματος LIFE να καταστεί σαφέστερος, ιδιαίτερα στα προγράμματα περιβαλλοντικής δράσης που πρέπει να εγκριθούν για το μέλλον. Θα πρέπει να καθοριστούν ακριβείς στόχοι, κατά το δυνατόν αριθμητικά προσδιορισμένοι, για να μπορεί να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του μέσου LIFE. Η Επιτροπή θα πρέπει να βελτιώσει τη διαδικασία διηρησιακής διαβούλευσης για να εξασφαλιστεί η επικουρικότητα των ενισχύσεων.

Μηχανισμός διαχείρισης

88. Η οργάνωση του χρηματοδοτικού μέσου LIFE σε τρία ειδικά σκέλη αντιστοιχεί πράγματι στη συγκέντρωση και όχι στην ενοποίηση των προγενέστερων μέσων. Για τη βελτίωση της κατάστασης αυτής, η Επιτροπή προέβη στη συγκέντρωση των τριών μονάδων σε μία μόνο, αρμόδια για τη διαχείριση του συνόλου του χρηματοδοτικού μέσου (βλέπε σημεία 15-20).

89. Ο έλεγχος του Συνεδρίου κατέδειξε τις διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των τριών σκελών του προγράμματος, που αντικατοπτρίζονται στη διαδικασία επιλογής, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των κρατών μελών και των εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Όσο για τις βασικές διοικητικές διατάξεις, σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών, πραγματοποιήθηκε εναρμόνιση ιδίως των χρηματοοικονομικών πτυχών για το LIFE III (βλέπε σημεία 28-40).

Συστάσεις

- Το Συνέδριο συνιστά στην Επιτροπή να εξετάσει τη σκοπιμότητα του μελλοντικού διαχωρισμού της διαχείρισης των σκελών «Φύση» και «Περιβάλλον» λόγω των εσωτερικών διαφορών στο κάθε σκέλος. Τούτο θα πρέπει να εξασφαλίσει μακροπρόθεσμα συνεκτική διαχείριση του μέσου. Λαμβανομένων υπόψη των ομοιοτήτων διαχείρισης και της σχετικής σημασίας του, το σκέλος «Τρίτες Χώρες» θα πρέπει να προσεγγίσει το σκέλος «Περιβάλλον».
- Εντούτοις, κατά τη διάρκεια της φάσης αξιολόγησης των προτάσεων, θα ήταν σκόπιμο να χρησιμοποιούνται εξωτερικοί εμπειρογνώμονες για τα τρία σκέλη του LIFE, κατά τον ίδιο τρόπο με ορισμένα άλλα κοινοτικά προγράμματα, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια των διαδικασιών όταν ο αξιολογητής είναι συγχρόνως ο υπεύθυνος της παρακολούθησης της εκτέλεσης του σχεδίου. Επίσης, είναι επιθυμητό να διοργανώνονται προκηρύξεις για υποβολή προσφορών τακτικά, σχετικά με την πρόσληψη εξωτερικών εμπειρογνομόνων, και η Επιτροπή θα πρέπει να τηρεί στους φακέλους της τα βιογραφικά σημειώματα καθώς και τα έντυπα αξιολόγησης.
- Οι βασικές διοικητικές διατάξεις θα πρέπει να καθορίζουν ακριβέστερα τις επιλέξιμες δαπάνες για να αποφύγουν τις διαφορές ερμηνείας. Το Συνέδριο συνιστά να εγκρίνει η Επιτροπή τις προτάσεις που προκύπτουν από τον έλεγχο όσον αφορά την τήρηση μιας λογιστικής ειδικά για το σχέδιο, τις δαπάνες προσωπικού, τις αποσβέσεις και την αγορά γαιών.

(1) Οι εκθέσεις είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της ΓΔ Περιβάλλον: http://www.europa.eu.int/comm/environment/index_fr.htm.

- Όσον αφορά ιδιαίτερα τα σχέδια διατήρησης της φύσης όπου ο δικαιούχος είναι ένας δημόσιος οργανισμός, οι αποδοχές των υπαλλήλων του θα πρέπει, όπως συμβαίνει και με άλλα κεφάλαια, να αποτελούν ειδική συνεισφορά των κρατών μελών και μόνο οι πρόσθετες δαπάνες θα πρέπει να αποτελούν ειδικές και επιλέξιμες για τα σχέδια αυτά δαπάνες.
- Το Συνέδριο φρονεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να περιορίσει το όφελος της χρηματοδότησης από την αγορά γαιών αποκλειστικά στους δημόσιους οργανισμούς ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Οι χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται στους άλλους δικαιούχους θα πρέπει, ενδεχομένως, να περιορίζονται στην κάλυψη των εξόδων συντήρησης των εκτάσεων που αποκτήθηκαν. Στην περίπτωση κατά την οποία διατηρούνταν η χρηματοδότηση των εν λόγω εκτάσεων υπέρ μη δημόσιων οργανισμών, η Επιτροπή θα έπρεπε να εφαρμόσει ένα σύστημα το οποίο να επιτρέπει να εξακριβώνεται αν οι εκτάσεις χρησιμοποιούνται πράγματι για τους προβλεπόμενους σκοπούς.

Παρακολούθηση, έλεγχος και αξιολόγηση

90. Οι εργασίες των ΓΤΒ αποτελούν το κύριο μέρος των συνοδευτικών μέτρων. Στο πλαίσιο της διαδικασίας νέας προκήρυξης προσφορών, ο ελλιπής καθορισμός των καθηκόντων που ανατίθεντο στα ΓΤΒ καθιστούσε την αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων δύσκολη (βλέπε σημεία 67-72).

91. Ο επιτόπιος έλεγχος των σχεδίων από την Επιτροπή ήταν ελλιπής κατά τη διάρκεια πολλών ετών. Καταβλήθηκαν προσπάθειες και επί του παρόντος οι επιτόπιοι έλεγχοι, οι οποίοι αφορούν κυρίως τις οικονομικές πτυχές, είναι περισσότερο τακτικοί και συναφείς και τα αποτελέσματά τους είναι ενδεικτικά σημαντικών προβλημάτων (βλέπε σημεία 73-75).

92. Η ποιότητα των εκθέσεων των εξωτερικών βεβαιώσεων, η οποία είναι βασική για την αποτελεσματική παρακολούθηση της εκτέλεσης των σχεδίων, ποικίλλει πολύ και δεν είναι πάντοτε αξιόπιστη. Συχνά, οι εν λόγω εκθέσεις είναι πολύ συνοπτικές και έως τις νέες διατάξεις του LIFE III, επικεντρώνονταν κυρίως στην επιλεξιμότητα των δαπανών σε σχέση με την εθνική νομοθεσία (βλέπε σημεία 76 και 77).

93. Το πρόγραμμα αξιολογήθηκε ως προς την εφαρμογή των δράσεων χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί συνολική ανάλυση του αντίκτυπού του. Ιδιαίτερα για τα σχέδια του περιβάλλοντος, μια

βέλτιστη διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων αποτελεί βασικό στοιχείο για την επιτυχία του μέσου αυτού (βλέπε σημεία 78-84).

Συστάσεις

- Το Συνέδριο καλεί την Επιτροπή να διατηρήσει και, αν είναι δυνατόν, να αυξήσει τον αριθμό των επιτόπου επισκέψεων, καθώς και να βελτιώσει την ποιότητά τους. Οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να προσανατολίζονται περισσότερο στην υλική εκτέλεση των σχεδίων και να αναλύουν το ποσοστό επιτυχίας τους σε σχέση με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες. Η Επιτροπή αναθέτοντας σε εξωτερικούς ελεγκτές τη διενέργεια ελέγχων της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης θα διέθετε ένα επιπλέον ενδεδειγμένο μέσο, το οποίο θα της επέτρεπε την εντατικοποίηση των ελέγχων της.
- Το Συνέδριο αποδίδει μεγάλη σημασία στον εξωτερικό έλεγχο των σχεδίων, διότι είναι το μόνο μέσο να ελεγχθεί το σύνολο των δαπανών του προϋπολογισμού και συνιστά στην Επιτροπή να ενισχύσει και να βελτιώσει το μέσο αυτό εξακριβώνοντας την ποιότητα των εν λόγω ελέγχων.
- Το Συνέδριο επικροτεί τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή, η οποία καθόρισε το 2002 μια στρατηγική κοινοποίησης των αποτελεσμάτων των σχεδίων. Την καλεί να καθιερώσει τα μέσα για την ανάλυση της αποτελεσματικότητας και τη μέτρηση του αντίκτυπου των σχεδίων με σκοπό την καθιέρωση του συστήματος διάδοσης των αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις εξαγγελθείσες προτάσεις.

94. Το LIFE εδώ και πολλά χρόνια, είναι ένα σημαντικό μέσο της περιβαλλοντικής πολιτικής της Επιτροπής. Η έκθεση του Συνεδρίου κατέδειξε την ανάγκη να βελτιωθούν οι υπάρχουσες διαδικασίες διαχείρισης με σκοπό να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του μέσου και το Συνέδριο ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειες βελτίωσης που ανέλαβε. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στη χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από το μέσο LIFE, προκειμένου να διαβεβαιωθεί για την ορθή αντιστοιχία των χρηματοδοτήσεων στους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής. Με προοπτική το 2004 ο κανονισμός LIFE θα πρέπει να προσαρμοστεί στις ιδιαιτερότητες των διαφόρων σκελών που περιλαμβάνει και, κατά προτίμηση, να είναι διαχωρισμένο, ώστε να πλαισιώνει καλύτερα τους στόχους των εν λόγω σκελών.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Λουξεμβούργο κατά τη συνεδρίασή του της 11ης Σεπτεμβρίου 2003.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Juan Manuel FABRA VALLÉS

Πρόεδρος

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΨΗ

I. Η Επιτροπή σημειώνει τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά κυρίως με το LIFE II.

II. Η Επιτροπή αποδέχεται πως υπάρχουν ακόμη δυνατότητες για περαιτέρω βελτιώσεις όσον αφορά τους στόχους και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και κατά συνέπεια θα συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να προσδιορίσει σαφέστερα τους στόχους του LIFE-Περιβάλλον στα πλαίσια της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας.

IV. Σχετικά με τα έγγραφα αξιολόγησης η Επιτροπή έλαβε μέτρα για την πλήρη διατήρησή τους.

V. Η Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να μειώσει τον κίνδυνο διπλής χρηματοδότησης που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ωστόσο, έχοντας επίγνωση του προβλήματος και με βάση την παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θα εξετάσει κατά πόσον είναι δυνατόν να θεσπιστούν και άλλες διατάξεις προκειμένου να περιοριστεί περαιτέρω ο κίνδυνος αυτός.

Η συμπληρωματικότητα μεταξύ του LIFE και άλλων κοινοτικών πηγών αποδεικνύεται σε πολλές περιπτώσεις. Το περιθώριο βελτίωσης αυτής της συμπληρωματικότητας θα αποτελέσει αντικείμενο ενδελχούς μελέτης.

VI. Η Επιτροπή θεωρεί ότι στα πλαίσια του LIFE-III πραγματοποιήσε τις βελτιώσεις που υποδεικνύει το Ελεγκτικό Συνέδριο με βάση τις διαπιστώσεις του για τα έργα του LIFE-II.

Στα πλαίσια του LIFE-III πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες βελτιώσεις:

- α) Από το LIFE-III και μετά οι καταγραφές του χρόνου που αφιερώνει το προσωπικό στα πλαίσια των σχεδίων LIFE (κάρτες ελέγχου εργασίας) είναι υποχρεωτικές. Η Επιτροπή θα εξετάσει το ζήτημα του προσυπολογισμού των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων.
- β) Μετά την αναδιοργάνωση της διαχείρισης του προγράμματος LIFE ο αριθμός των καθυστερημένων πληρωμών έχει βαθμιαία περιοριστεί.
- γ) Καταβλήθηκε προσπάθεια στα πλαίσια του LIFE-III προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη χρηματοοικονομική δόμηση των έργων.
- δ) Για τις γαίες που αγοράστηκαν από τους δικαιούχους εκτός από εκείνες του δημοσίου (9 %) η Επιτροπή είναι έτοιμη να επανεξετάσει τους σχετικούς όρους.

VII. Τα καθήκοντα και οι ευθύνες των Γραφείων Τεχνικής Βοήθειας (ΓΤΒ) καθορίστηκαν και πλαισιώθηκαν από την Επιτροπή για το LIFE-III.

VIII. Η Επιτροπή θεωρεί πως η διαχείριση του προγράμματος LIFE βελτιώθηκε σημαντικά μετά την αναδιάρθρωση.

- α) Η Επιτροπή έχει την πρόθεση να αποσαφηνίσει το ρόλο του LIFE-Περιβάλλον σε σχέση με το έκτο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης (έκτο ΠΠΔ).
- β) Η ενοποιημένη διαχείριση του χρηματοδοτικού μέσου επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητά της.
- γ) Κάθε φορά που η Επιτροπή θεώρησε αναγκαία τη χρήση εξωτερικών εμπειρογνομόνων, εφήρμοσε διαδικασία δημοπρασίας.
- δ) Η Επιτροπή θεωρεί πως η πρόσφατα αναθεωρημένες Βασικές Διοικητικές Διατάξεις (ΒΔΔ) ανταποκρίνονται πλήρως στις απαιτήσεις του νέου δημοσιονομικού κανονισμού και είναι επαρκείς. Παρόλα αυτά η Επιτροπή είναι έτοιμη να μελετήσει τις συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στα πλαίσια μελλοντικής αναθεώρησης των ΒΔΔ.
- ε) Εκτός από τακτικές επισκέψεις για τεχνική και οικονομική παρακολούθηση (από τους αρμόδιους για τεχνικά / οικονομικά θέματα και εξωτερικές ομάδες) καθώς και δημοσιονομικούς ελέγχους από την οικονομική μονάδα της ΓΔ Περιβάλλοντος, υπάρχει υποχρέωση για όλα τα σχέδια που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του LIFE-III να υπόκεινται σε εξωτερικό έλεγχο της τελικής δήλωσης εξόδων.
- στ) Η επικοινωνιακή στρατηγική εφαρμόζεται και έχει ήδη δώσει συγκεκριμένα αποτελέσματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το LIFE είναι χρηματοδοτικό μέσο που καταναλώνει ελάχιστο ποσοστό του κοινοτικού προϋπολογισμού (της τάξεως του 0,15 %) και που αναπτύχθηκε κατά συνεχή τρόπο επί μία δεκαετία. Επέτρεψε τη συσσώρευση σημαντικών θετικών εμπειριών.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

9. Δόθηκε πάντα ιδιαίτερη προσοχή στα πλαίσια του εφικτού, στην αποφυγή υπερκαλύψεων με άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά όργανα και στην εξασφάλιση συμπληρωματικότητας μεταξύ του LIFE και άλλων κοινοτικών μέσων.

Αρκετά σχέδια αναπτύχθηκαν στα πλαίσια συνέργιας με άλλα ταμεία στην περίπτωση του LIFE φύση.

10. Το LIFE εστιάζεται προς το παρών κυρίως σε σχέδια επίδειξης. Η Επιτροπή σημειώνει τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE

17. Η συνοχή ανάμεσα στους τομείς δράσης του LIFE εξασφαλίζεται από την εφαρμογή του γενικού στόχου του κανονισμού. Για κάθε τομέα δραστηριότητας, τα σχέδια LIFE θα πρέπει να συμβάλλουν στην βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος με βάση τις κοινοτικές οδηγίες. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ο σεβασμός του στόχου αυτού, η Επιτροπή φροντίζει κατά την επιλογή των σχεδίων, αυτά να επιλέγονται με βάση τη συμβολή τους στην εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στους αντίστοιχους τομείς δραστηριότητάς τους. Πρόκειται για κύριο κριτήριο (απορριπτικό) κατά την επιλογή των σχεδίων LIFE.

20. Η Επιτροπή θεωρεί πως οι βελτιώσεις που επιτεύχθηκαν από το 2001 και μετά δικαιολογούν την αναδιοργάνωση της διαχείρισης ολόκληρου του προγράμματος LIFE, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής διαχείρισης των σχεδίων, στα πλαίσια μιας μόνο μονάδας. Τα διάφορα θέματα και περιεχόμενα των σχεδίων δεν απαιτούν αναγκαστικά και διαφορετικές μεθόδους διαχείρισης ή διαδικασίες παρακολούθησης για τα σχέδια.

Η Επιτροπή έλαβε συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει τη στενή συνεργασία μεταξύ της μονάδας LIFE και των θεματικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος που καλύπτουν τους τομείς δράσης του LIFE.

Το 2003, μετά την αναδιοργάνωση που πραγματοποιήθηκε το 2001 — 2002, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι διαχείρισης σταθεροποιήθηκαν.

24. Λόγω της καθυστερημένης θέσπισης του κανονισμού LIFE III ήταν αδύνατο να οργανωθεί πρόσκληση για υποβολή προτάσεων και η διαδικασία επιλογής δεν μπορούσε να ολοκληρωθεί πριν το τέλος του έτους 2000.

Κατά συνέπεια οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων του 2000 που δεν χρησιμοποιήθηκαν, μεταφέρθηκαν στο 2001 και χρησιμοποιήθηκαν σε ποσοστό 90 %.

26. Η σχέση βρίσκεται κάτω από το όριο του 3 % στην περίπτωση του LIFE-Περιβάλλον (2,4 %) και του LIFE-Τρίτες χώρες (2,6 %).

Ως αποτέλεσμα της εμπειρίας που αποκτήθηκε από τη διαχείριση του προγράμματος LIFE-II, η Επιτροπή συμπέρανε πως το ποσοστό 3 % για τα συνοδευτικά μέτρα ήταν ανεπαρκές. Κατά συνέπεια το ποσοστό αυξήθηκε σε 5 % στον κανονισμό LIFE-III.

27. Μέχρι το Μάιο του 2003, ο αριθμός των εκκρεμούντων φακέλων με αναλήψεις υποχρεώσεων που είχαν λήξει μειώθηκε στους 21. Για τις 15 από τις αναλήψεις αυτές υποχρεώσεων θα υπάρξει είτε αυτόματη αποδέσμευση (που θα πραγματοποιηθεί εντός έξι μηνών μετά την τελευταία πληρωμή) ή βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία ανάκτησης. Οι υπόλοιπες έξι αναλήψεις υποχρεώσεων αφορούν προβληματικά σχέδια για τα οποία η Επιτροπή έχει ζητήσει περαιτέρω πληροφόρηση από τον δικαιούχο ή δημοσιονομικό έλεγχο ή που βρίσκονται προς το παρόν σε διαδικασία τελικής εξέτασης.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

30. Από το οικονομικό έτος 2003 και μετά η Επιτροπή προχωρεί μέσω δημοπρασιών στην επιλογή των εμπειρογνώμων. Η μονάδα LIFE προετοιμάζει τον καιρό αυτό μια δημοπρασία. Για ολόκληρη την περίοδο του LIFE-III, τα βιογραφικά έχουν βεβαίως διατηρηθεί συστηματικά.

Κατά την περίοδο αυτή, η μονάδα LIFE εξετάζει λεπτομερώς τα βιογραφικά των εξωτερικών εμπειρογνώμων και οι συμβάσεις με τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες συμπεριλαμβάνουν «δήλωση ανεξαρτησίας» που πρέπει να υποβληθεί από τον εμπειρογνώμονα.

31. Η Επιτροπή έχει προχωρήσει στις αναγκαίες ενέργειες για να αντιμετωπίσει αυτές τις αδυναμίες στα πλαίσια του LIFE III. Το 2001, η Επιτροπή εισήγαγε ένα διαφανές ηλεκτρονικό σύστημα αξιολόγησης (ESAP) προκειμένου να εξασφαλίσει τη διαχείριση της φάσης πριν από την λήψη της απόφασης για τις προτάσεις του LIFE Περιβάλλον. Το ESAP καλύπτει ολόκληρη τη διαδικασία αξιολόγησης, επιλογής και ανάθεσης από την ηλεκτρονική καταγραφή της αρχικής πρότασης μέχρι την παραγωγή των αποφάσεων.

32. Η Επιτροπή σημείωσε τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στα πλαίσια του LIFE III οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται ανεξάρτητα από δύο τουλάχιστον άτομα. Οι αποφάσεις λαμβάνονται στη συνέχεια συλλογικά στα πλαίσια συνεδρίασης στην οποία μετέχουν οι μονάδες LIFE και η μονάδα Φύση κατά την οποία εξετάζονται μια προς μια και σχολιάζονται όλες οι προτάσεις.

36. Η διαπίστωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποκαλύπτει τη δυσκολία συνδυασμού απλότητας και ακρίβειας. Καταβλήθηκε προοδευτική, συνεχής και αντικειμενική προσπάθεια βελτίωσης της διαδικασίας αξιολόγησης. Η Επιτροπή αποδέχτηκε πως επιτεύχθηκε καλή ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για διαφάνεια / αντικειμενικότητα και της ποιότητας των σχεδίων όσον αφορά τους στόχους του κανονισμού LIFE.

37. Για τον επόμενο κύκλο αξιολόγησης (σχέδια που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν το 2004), η Επιτροπή θα δημοσιεύσει επίσης τις λεπτομέρειες των κριτηρίων αξιολόγησης για το LIFE Τρίτες χώρες.

38. Στα πλαίσια του LIFE III, γνωστοποιήθηκαν στα κράτη μέλη τα λεπτομερή κριτήρια που χρησιμοποιούνται από την Επιτροπή για την επιλογή των σχεδίων.

39. Η αξιολόγηση των κρατών μελών για τους τρεις κλάδους του LIFE δημοσιεύεται πλέον στο ηλεκτρονικό σύστημα αξιολόγησης (ESAP).

40. Η Επιτροπή θεωρεί ότι εάν ένα σχέδιο αποσυρθεί από την κατάσταση προτεραιότητας για οποιουδήποτε λόγους, θα πρέπει να αντικατασταθεί από το πρώτο διαθέσιμο σχέδιο του εφεδρικού πίνακα.

Κατά συνέπεια για τα σχέδια του σκέλους «Φύση» στα πλαίσια του LIFE II και ολόκληρου του LIFE III, η Επιτροπή δεν ανταποκρίνεται στις παρεμβάσεις των κρατών μελών με αντικατάσταση σχεδίων κατά ουδέτερο τρόπο αλλά με την υιοθέτηση σχεδίων από τις πρώτες θέσεις του εφεδρικού πίνακα.

41. Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης για το ίδιο σχέδιο, από το LIFE και από άλλα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή ελέγχει τις δηλώσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση από άλλες πηγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις αιτήσεις LIFE και στις αιτήσεις για χρηματοδότηση από άλλες γραμμές του προϋπολογισμού για τις οποίες εφαρμόζεται άμεση διαχείριση. Για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, εκτός από σημαντικά σχέδια με χρηματοδότηση της ΕΕ άνω από 50 εκατ. ευρώ, η Επιτροπή συμμετέχει στην επιλογή των σχεδίων. Ο έλεγχος των αιτήσεων των σχεδίων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, συμπεριλαμβανομένου και του ζητήματος της διπλής χρηματοδότησης, αποτελεί ουσιαστικό τμήμα των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου που απαιτείται να εγκαταστήσουν τα κράτη μέλη για τα ταμεία αυτά. Ο έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων αυτών αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους των κρατών μελών και της Επιτροπής στα πλαίσια των εργασιών ελέγχου που πραγματοποιούν.

Η Επιτροπή κατά συνέπεια πραγματοποιεί κάθε τι που είναι στην εξουσία της προκειμένου να μειώσει τον κίνδυνο διπλής χρηματοδότησης που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο. Παρόλα αυτά έχοντας επίγνωση του προβλήματος αυτού και με βάση την παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θα εξετάσει αν είναι δυνατόν να θεσπιστούν και άλλες διατάξεις προκειμένου να μειωθεί ακόμη περισσότερο ο κίνδυνος αυτός.

42. Προκειμένου να ελεγχθεί η φερεγγυότητα των δικαιούχων, παρέχεται σύνδεση στις Γενικές Διευθύνσεις με τις εξωτερικές βάσεις δεδομένων. Το EWX είναι εργαλείο του SINCOM 2 που επιτρέπει κάποιον έλεγχο της οικονομικής αξιοπιστίας του πιθανού δικαιούχου και παρέχει ενδείξεις για τους δικαιούχους που παρουσιάζουν κίνδυνο. Σε κάθε Γενική Διεύθυνση υπάρχει ένα «Σημείο επαφής του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης» που έχει πρόσβαση σε ολόκληρη τη βάση δεδομένων των πληρωμών και στο πλήρες αρχείο τρίτων μερών της Επιτροπής και το οποίο κατά συνέπεια μπορεί να ελέγξει κατά πόσον πραγματοποιήθηκαν πληρωμές στο παρελθόν σε κάποιον συγκεκριμένο δικαιούχο.

Στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού του λογιστικού συστήματος, το αρχείο προμηθευτών θα τροποποιηθεί και θα επιτρέψει την απευθείας επαλήθευση του κατά πόσον ορισμένοι ανάδοχοι της Επιτροπής έχουν ήδη λάβει χρήματα από τα κοινοτικά ταμεία.

43. Οι διαδικασίες έχουν τροποποιηθεί για το LIFE III Περιβάλλον και οι Γενικές Διευθύνσεις Έρευνας, Περιφερειακής Πολιτικής, Μεταφορών και Ενέργειας, Γεωργίας, Επιχειρήσεων, Διεύρυνσης συμμετέχουν σε διυπηρεσιακή διαβούλευση σχετικά με τις προτάσεις αυτές. Αυτό συμβάλει στην πληρέστερη επαλήθευση της οικονομικής και τεχνικής αξιοπιστίας των συμμετεχόντων και μειώνει τον κίνδυνο διπλής χρηματοδότησης.

Στην περίπτωση που η μονάδα LIFE εντοπίσει στοιχεία που οδηγούν στην υποψία διπλής χρηματοδότησης, η περίπτωση εξετάζεται περαιτέρω και εάν αυτό κριθεί αναγκαίο, ο φάκελος διαβιβάζεται στην OLAF.

44. Από την έναρξη ισχύος του προγράμματος LIFE III ενισχύθηκαν οι υποχρεώσεις των δικαιούχων όσον αφορά τις λογιστικές καταγραφές που αφορούν ιδίως τα σχέδια (βλέπε απάντηση στο σημείο 61 και την καταγραφή του χρόνου εργασίας (βλέπε απάντηση στο σημείο 49.β)).

45. Δεδομένου πως ο δικαιούχος παρέλειψε να πληροφορήσει την Επιτροπή, ήταν πρακτικά αδύνατον για τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος να εντοπίσει αυτή τη διπλή χρηματοδότηση. Πιθανά μέτρα που μπορεί να ληφθούν βρίσκονται υπό εξέταση.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

46. Για τα σχέδια του LIFE II Φύση υφίστανται λεπτομερείς βασικές διοικητικές διατάξεις από το 1996, οι οποίες και χρησίμευσαν ως βάση για τις εναρμονισμένες βασικές διοικητικές διατάξεις του LIFE III. Η Επιτροπή πιστεύει σοβαρά πως αυτή η μοναδική συλλογή κανόνων για την διοίκηση και διαχείριση των σχεδίων LIFE αποτελεί ουσιαστική βελτίωση και συμβάλλει στις επιδόσεις των υπηρεσιών της Επιτροπής που διαχειρίζονται το πρόγραμμα LIFE. Οι διατάξεις αυτές απλοποίησαν και αποσαφήνισαν τους κανόνες για τους δικαιούχους των σχεδίων. Με βάση τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη διάρκεια της φάσεως του ελέγχου, η Επιτροπή αναθεώρησε για άλλη μια φορά τις βασικές διοικητικές διατάξεις κατά το 2002.

47 και 48. Οι βασικές διοικητικές διατάξεις δεν αντιμετωπίζουν διαφορετικά τις ιδιωτικές εταιρείες / οργανισμούς ή τα δημόσια ιδρύματα προκειμένου να καθιερώσουν την επιλεξιμότητα των δαπανών. Προς το παρόν δεν υπάρχει λόγος απόρριψης των πραγματοποιηθέντων δαπανών, εφόσον οι δαπάνες προβλέπονται στον προϋπολογισμό του σχεδίου, εφόσον ο ενδιαφερόμενος είχε εργαστεί για το σχέδιο και η εργασία έχει τεκμηριωθεί επαρκώς από τις κάρτες ελέγχου εργασίας. Το τμήμα των μισθών που καλύπτεται από το δημόσιο ίδρυμα δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως συγχρηματοδότηση.

Παρόλο αυτά η Επιτροπή θα εξετάσει τους όρους που συνδέονται με την κοινοτική συμμετοχή για την παρέμβαση δημοσίων υπαλλήλων στα σχέδια LIFE Φύση.

49. Στην πραγματικότητα, μόνον έλεγχοι στις εγκαταστάσεις των δικαιούχων, των οποίων ο αριθμός έχει τώρα αυξηθεί από την Επιτροπή, είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε ευρήματα σαν και αυτά που περιγράφει το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Όποτε αυτό απαιτείται, οι συγκεκριμένες παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχουν ληφθεί ή λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαχείριση των φακέλων των μεμονωμένων σχεδίων.

α) Η σωστή εφαρμογή του κανόνα αυτού υπόκειται σε παρακολούθηση. Η Επιτροπή αρνείται τώρα να καταβάλει δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με πραγματικούς μισθούς.

β) Για το LIFE-III, θα πρέπει να καταγράφεται ο χρόνος εργασίας που αφιερώνει κάθε υπάλληλος για το σχέδιο.

γ) i) Από τότε που εντοπίστηκε το πρόβλημα αυτό στο παρελθόν, εισήχθησαν νέοι ορισμοί στις βασικές διοικητικές διατάξεις για το LIFE III σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες προσωπικού και τις δαπάνες εξωτερικής βοήθειας (άρθρα 6, 21.2 και 21.4).

ii) Η Επιτροπή θεωρεί πως είναι επιλέξιμο μόνο το τμήμα του μισθού που αντιστοιχεί στον χρόνο εργασίας που έχει πράγματι αφιερωθεί στο σχέδιο. Τουλάχιστον για τα σχέδια του LIFE II Φύση, οι τότε ισχύουσες βασικές διοικητικές διατάξεις (άρθρο 9) ανέφεραν σαφώς πως «τα έξοδα προσωπικού θα πρέπει να χρεώνονται με βάση τον πραγματικό χρόνο που αφιερώνεται στο σχέδιο.»

50. Με βάση τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη διάρκεια του ελέγχου, η Επιτροπή έχει ήδη επιλύσει το πρόβλημα αυτό τροποποιώντας τις βασικές διοικητικές διατάξεις το 2002. Εισήχθη το ακόλουθο άρθρο 6.5: «Όλα τα τιμολόγια υπεργολάβων περιλαμβάνουν σαφή αναφορά στο σχέδιο LIFE (δηλαδή αριθμό και τίτλο ή συνοπτικό τίτλο) και στην εντολή / συμβόλαιο υπεργολαβίας που εξεδόθη από τον δικαιούχο / εταίρο. Όλα τα τιμολόγια πρέπει επίσης να περιέχουν επαρκείς λεπτομέρειες προκειμένου να επιτρέψουν τον προσδιορισμό της ταυτότητας των μεμονωμένων αντικειμένων που καλύπτονται από την παρασχεθείσα υπηρεσία (δηλαδή σαφή περιγραφή και κόστος κάθε αντικειμένου).»

51. Η Επιτροπή θεωρεί πως οι αναθεωρημένοι κανόνες απόσβεσης που ισχύουν στα πλαίσια του LIFE-III (οι επιλέξιμες δαπάνες αντιπροσωπεύουν το 25 % του κόστους αγοράς για υποδομή και το 50 % για κόστος εξοπλισμού) είναι κατάλληλοι με βάση τις ιδιαιτερότητες του προγράμματος. Λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι αρκετοί δικαιούχοι των σχεδίων LIFE είναι δημόσιοι φορείς, που συχνά δεν εφαρμόζουν απόσβεση σε διαρκή αγαθά αλλά καταγράφουν την πλήρη τιμή αγοράς ως δαπάνη κατά τη στιγμή της απόκτησης. Η Επιτροπή θεωρεί πως ο παρών κανόνας ανταποκρίνεται στην ανάγκη απλοποίησης της μεθόδου λογιστικής καταγραφής των διαρκών αγαθών τόσο κατά τη στιγμή της αξιολόγησης και επιλογής της πρότασης του σχεδίου καθώς και κατά τη στιγμή των διαδικασιών των ενδιάμεσων ή και των τελικών πληρωμών.

Η Επιτροπή θα εξετάσει ωστόσο την σκοπιμότητα εισαγωγής επακριβέστερης αλλά πάντα απλής μεθόδου υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών για τα διαρκή αγαθά σε περίπτωση συνέχισης του προγράμματος LIFE.

53. Η ανάλυση των αριθμών δείχνει πως οι θετικές εξελίξεις που ήταν ήδη ορατές το 2001 μετά τη δημιουργία της μονάδας LIFE συνέχισαν να βελτιώνονται το 2002.

54. Εισήχθησαν επαρκή μέτρα προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό. Τώρα σε κάθε περίπτωση υπέρβασης της προθεσμίας απάντησης, ο αρμόδιος υπάλληλος ειδοποιείται από το ηλεκτρονικό εργαλείο παρακολούθησης και ελέγχου (βλέπε σημείο 55 Butler) και απαιτείται κατά συνέπεια να λάβει τα αναγκαία επόμενα βήματα αυτόματα.

55. — Το πρόβλημα του θέτει το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλεται σε ανεπιτυχές αποτέλεσμα της διαδικασίας δημοπράτησης.

— Λόγω του φόρτου εργασίας και του απρόβλεπτου χαρακτήρα των εκθέσεων που υποβάλλονται με αιτήματα για πληρωμές, είναι σχεδόν αναπόφευκτες σε ορισμένες περιόδους ορισμένες βραχυπρόθεσμες καθυστερήσεις στην επεξεργασία των φακέλων. Ωστόσο η συχνότητα τέτοιων καταστάσεων έχει σταδιακά μειωθεί μετά τη δημιουργία της μονάδας LIFE.

— Έκτοτε η Επιτροπή έχει εισάγει ένα ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου (BUTLER) για την παρακολούθηση των τριών σκελών του προγράμματος LIFE συμπεριλαμβανομένων και των αιτήσεων πληρωμών.

56. Από το έτος 2002 και μετά η μονάδα LIFE εξετάζει τις προτάσεις από οικονομικής πλευράς. Μια από τις σημαντικές πλευρές της οικονομικής ανάλυσης που προηγείται της απόφασης χρηματοδότησης αποτελεί η εκτίμηση του ρεαλιστικού χαρακτήρα των όρων που εκθέτουν οι εταίροι / συγχρηματοδότες πριν τη δέσμευση της Επιτροπής στο συγκεκριμένο σχέδιο. Αυτή η ανάλυση κινδύνου θα πρέπει να επιτρέπει στην Επιτροπή να λάβει τις αποφάσεις της με πλήρη γνώση των δεδομένων.

57. και 58. Η Επιτροπή σημείωσε καλά τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου και θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα. Εξάλλου οι βασικές διοικητικές διατάξεις 2003 τροποποιήθηκαν (άρθρο 13.2) προκειμένου να ενσωματώσουν την υποχρέωση για το δικαιούχο να λαμβάνει την έγγραφη συμφωνία της Επιτροπής πριν από κάθε ουσιαστική τροποποίηση του χρηματοδοτικού προγράμματος κατά τη διάρκεια του σχεδίου.

59. Με βάση τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τη διάρκεια της φάσης του ελέγχου, η Επιτροπή ανέλαβε επίσης τις απαραίτητες ενέργειες για να διερευνήσει περαιτέρω την υπόθεση.

60. Οι βασικές διοικητικές διατάξεις που ισχύουν για το πρόγραμμα LIFE III επιβάλουν στους δικαιούχους την τήρηση ειδικής λογιστικής.

61. Ελήφθησαν τα αναγκαία μέτρα σε συνέχεια των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με το σχέδιο αυτό.

62. Στην δεύτερη περίπτωση που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο, η κοινοτική συμμετοχή ανακτήθηκε μερικώς και ο δικαιούχος συμπεριελήφθη στον κατάλογο των οργανισμών που αποκλείονται από την χρηματοδότηση LIFE μέχρι την υποβολή σαφών αποδείξεων πως οι διοικητικές ελλείψεις αποκαταστάθηκαν και πως εγκαταστάθηκε αξιόπιστο λογιστικό σύστημα. Με την ευκαιρία πρόσθετης οικονομικής επαλήθευσης, η Επιτροπή μπορεί τώρα να ισχυριστεί πως ο δικαιούχος έχει εν τω μεταξύ εγκαταστήσει νέο και αποτελεσματικό λογιστικό σύστημα που περιλαμβάνει τα αναγκαία εργαλεία για αναλυτική λογιστική και κατά συνέπεια λογιστική που αφορά συγκεκριμένα το σχέδιο.

63. Η λεπτομερής εξέταση των προτεινόμενων δαπανών για την αγορά γης σύμφωνα με σαφώς καθορισμένους γραπτούς και δημοσιευμένους κανόνες αποτελεί ουσιαστικό μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης για τις προτάσεις σχεδίων του LIFE Φύση. Υφίσταται πάντα ρήτρα απαλλοτρίωσης της γης υπέρ του υποπρογράμματος «Φύση» και το 91 % των γαιών αγοράζεται από δημόσιους φορείς.

65. Για το μικρό ποσοστό των γαιών (9 %) που δεν αγοράζονται από δημόσιους οργανισμούς, αλλά ουσιαστικά από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις με αποστολή την προστασία της φύσης, η Επιτροπή είναι έτοιμη να μελετήσει ακόμη πιο ασφαλή μέτρα από αυτά που επιβάλει προς το παρόν. (Ρήτρα συμβολαιογραφικής απαλλοτρίωσης).

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

66. Η Επιτροπή συνεχίζει τις προσπάθειές της για να βελτιώσει συνεχώς τις απαιτούμενες διαδικασίες που υφίστανται ήδη.

68. Οι αποστολές των εξωτερικών ομάδων για το LIFE Τρίτες χώρες περιγράφονται κατά γενικό τρόπο, αλλά δύο μακρές συνεδριάσεις αφιερώθηκαν στην λεπτομερή περιγραφή της αποστολής τους στην αρχή του συμβολαίου· και ο συμπεφωνημένος οδηγός εφαρμόζεται και σε αυτές επίσης.

69. Στα πλαίσια του LIFE III οι μέθοδοι εργασίας των γραφείων τεχνικής βοήθειας ενοποιήθηκαν. Όσον αφορά την αξιολόγηση του συνόλου των γραφείων τεχνικής βοήθειας, η Επιτροπή σημειώνει την παρατήρηση του Συνεδρίου.

70. Η παρατήρηση του Συνεδρίου αφορά την περίοδο 2000-2001 που ήταν εξαιρετική κατά το μέτρο που, αντίθετα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, η καθυστερημένη έγκριση του κανονισμού LIFE III μετέθεσε μια ολόκληρη διαδικασία επιλογής.

Έκτοτε η Επιτροπή διαπραγματεύθηκε μια νέα γενική σύμβαση με μία μοναδική εξωτερική ομάδα το 2001. Η κατανομή του προσωπικού υπολογίστηκε με βάση τον αριθμό των προβλεπόμενων σχεδίων (η Επιτροπή υποχρεώθηκε να πραγματοποιήσει εκτιμήσεις στο μέτρο που δεν γνωρίζει ποτέ εκ των προτέρων πόσα σχέδια θα εγκριθούν ανά κράτος μέλος) και ενισχυμένες παροχές υπηρεσιών που ζητήθηκαν στην εξωτερική ομάδα από πλευράς επικοινωνίας (ανάθεση της νέας επικοινωνιακής στρατηγικής LIFE). Η διαπραγμάτευση μιας μόνο σύμβασης για το σύνολο των εξωτερικών ομάδων επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία στην χρήση του εξωτερικού προσωπικού ανάλογα με τον αριθμό των σχεδίων που εγκρίνονται πραγματικά στις διάφορες χώρες.

71 και 72. Οι προηγούμενες συμβάσεις των ομάδων παρακολούθησης δεν προέβλεπαν υποχρέωση παράδοσης σε νέα ομάδα των αρχείων για τα σχέδια. Ωστόσο η παράδοση των αρχείων αυτών επιτεύχθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις μέσω εθελοντικών συμφωνιών. Στις νέες συμβάσεις που άρχισαν το 2001 η έλλειψη αυτή διορθώθηκε με συμπερίληψη μιας τέτοιας υποχρέωσης.

73 έως 75. Η σημερινή προσέγγιση για τους επιτόπιους ελέγχους αναπτύχθηκε κατά την περίοδο μέχρι το 2001 μετά τον προσδιορισμό της ανάγκης που είχε η Επιτροπή να συμπληρώσει τις υφιστάμενες διευθετήσεις που παρείχαν άλλες υπηρεσίες.

Η βασική απαίτηση της Επιτροπής ήταν, και συνεχίζει να είναι, όπως η Οικονομική Μονάδα εστιάζει το ενδιαφέρον της στις οικονομικές πλευρές των σχεδίων και ειδικότερα στην επιλεξιμότητα των δαπανών. Από την άλλη πλευρά η απόδοση και τα αποτελέσματα των σχεδίων θεωρήθηκαν πως αποτελούν ευθύνη των αρμόδιων επιχειρησιακών μονάδων.

Από το 2002 και μετά αναπτύχθηκαν και τεκμηριώθηκαν σαφέστερα κριτήρια επιλογής των προς έλεγχο σχεδίων και οι εκθέσεις του ελέγχου τυποποιήθηκαν. Επιπλέον, η αποκτηθείσα εμπειρία εφαρμόζεται τώρα για την προετοιμασία ενός πρότυπου προγράμματος ελέγχων και την λεπτομερέστερη ανάλυση επικινδυνότητας, ενόψει της επιλογής των σχεδίων που θα υποστούν έλεγχο.

76. Για τα σχέδια του LIFE II Περιβάλλον οι «διοικητικές και οικονομικές πληροφορίες» που διανεμήθηκαν στους δικαιούχους συμπεριλάμβαναν λεπτομερές «τυποποιημένο πρόγραμμα εργασίας για τον έλεγχο των δαπανών» σε χωριστές μορφές για τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Η ποιότητα των πιστοποιητικών ελέγχου είναι μεταβλητή και κυμαίνεται από πολύ λεπτομερείς και πλήρεις εκθέσεις μέχρι απλές δηλώσεις που βεβαιώνουν την ορθότητα των οικονομικών δηλώσεων. Δεδομένου ότι μόνον η ανεπαρκής εξωτερική πιστοποίηση των δαπανών δεν είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της τελικής οικονομικής δήλωσης, οι αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν σε βάθος εξέταση.

77. Η Επιτροπή σημειώνει την παρατήρηση του Συνεδρίου σχετικά με την έλλειψη επακριβών κανόνων όσον αφορά την μορφή και το περιεχόμενο των εκθέσεων ελέγχου και προβλέπει την έκδοση νέας επικαιροποιημένης συλλογής οδηγιών για τους εξωτερικούς ελέγχους.

78 έως 80. Η Επιτροπή έλαβε μέτρα προκειμένου να είναι σε θέση να πραγματοποιήσει επακριβέστερο και γενικότερο απολογισμό των δραστηριοτήτων της στα πλαίσια του LIFE III (δημιουργία βάσεων δεδομένων, τελικά δελτία ανά σχέδιο με λέξεις-κλειδιά, μελέτη LIFE Φύση, οριζόντιες μελέτες για το νερό, αγροπεριβαλλοντικά μέτρα). Η Επιτροπή πραγματοποίησε επίσης εξωτερική αξιολόγηση.

81 έως 84. Όσον αφορά τις παρατηρήσεις του Συνεδρίου σχετικά με την απαίτηση για βελτιωμένη διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ανέπτυξαν επικοινωνιακή στρατηγική το 2002.

Τα μεμονωμένα μέτρα της στρατηγικής αυτής συμπεριλαμβανομένων και των ισοσελίδων LIFE, συμπληρώνουν τις πολυάριθμες τοπικές, εθνικές και διεθνείς επικοινωνιακές δραστηριότητες σχετικά με τα σχέδια LIFE.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

85. Οι προσπάθειες που αναλήφθηκαν ήσαν αποτελεσματικές όπως αποδεικνύουν τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από το 2001 και μετά. Η Επιτροπή αναφέρεται κυρίως στις απαντήσεις της στα σημεία 30, 31, 46, 53, 54, 55, 84.

86. Για το LIFE-Περιβάλλον η Επιτροπή αναγνωρίζει πως υπάρχουν ακόμα δυνατότητες βελτίωσης.

87. Η Επιτροπή θα μελετήσει τη δυνατότητα περαιτέρω βελτιώσεων.

Συστάσεις

Η Επιτροπή θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για να καθορίσει ακριβέστερους στόχους στο πλαίσιο των μελλοντικών προγραμμάτων δράσης.

Είναι έτοιμη να μελετήσει τα μέσα βελτίωσης της αποδοτικότητας των διαδικασιών για τις διυπηρεσιακές διαβουλεύσεις.

Συστάσεις

— Η Επιτροπή θεωρεί πως από τότε που υπάρχει κεντρική διαχείριση, η διαχείριση του προγράμματος είναι καλύτερη και τα αποτελέσματα κατά τομέα αρχίζουν να προβάλλονται καλύτερα.

Η Επιτροπή επιθυμεί να αυξήσει την εμπλοκή και την συσχέτιση των μονάδων που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση των θεματικών δραστηριοτήτων όσον αφορά την παρακολούθηση του LIFE, προκειμένου το όργανο αυτό να συμβάλει με σαφέστερο τρόπο στην υλοποίηση των στόχων των μονάδων αυτών.

— Η Επιτροπή προκήρυξε δημοπρασία για την πρόσληψη εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Στοιχεία που αφορούν την αξιολόγηση διατηρούνται από τώρα και στο εξής στο σύστημα ESAP.

— Οι παρόντες ορισμοί για την επιλεξιμότητα των δαπανών είναι συμβατοί με αυτούς που προβλέπονται στους κανόνες εφαρμογής του νέου δημοσιονομικού κανονισμού. Η Επιτροπή θα εξετάσει τις συστάσεις του Συνεδρίου κατά την αναθεώρηση των βασικών διοικητικών διατάξεων.

— Η Επιτροπή θα εξετάσει το ζήτημα του προσυπολογισμού των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων.

— Η Επιτροπή θα εξετάσει το ζήτημα της γης που αγοράζουν ιδιωτικοί φορείς και που αντιπροσωπεύει το 9 % της γης που αγοράζεται μέσω του προγράμματος LIFE.

90. Έκτοτε η Επιτροπή έχει διορθώσει την κατάσταση αυτή.

92. Η Επιτροπή θα συντάξει σχέδιο νέου επικαιροποιημένου συνόλου οδηγιών για τους εξωτερικούς ελέγχους στην περίπτωση που συνεχιστεί το πρόγραμμα LIFE.

93. Η Επιτροπή θα προχωρήσει στην αξιολόγηση του χρηματοδοτικού μέσου LIFE ανάλογα με την κατάσταση ολοκλήρωσης του προγράμματος.

Συστάσεις

— Η Επιτροπή αύξησε τον αριθμό των επισκέψεων που πραγματοποιεί για έλεγχο και καθιέρωσε διαδικασίες που έχουν στόχο να ανταποκριθούν στις παρατηρήσεις του Συνεδρίου.

— Οι εξωτερικοί έλεγχοι που είναι ήδη υποχρεωτικοί, θα πρέπει να βελτιωθούν. Κατά συνέπεια η Επιτροπή προβλέπει την επικαιροποίηση των κατευθυντηρίων οδηγιών.

— Ένα από τα στοιχεία της υφιστάμενης επικοινωνιακής στρατηγικής στοχεύει στην ανάλυση των επιπτώσεων των σχεδίων και στη βελτίωση της διάδοσής τους.

94. Η Επιτροπή βελτίωσε τις διαδικασίες διαχείρισης.

Η Επιτροπή συγκεντρώνει προς το παρόν μεγάλο μέρος των προσπαθειών της στην εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων.

Θεωρεί πως από τότε που υφίσταται κεντρική διαχείριση, η διαχείριση του προγράμματος είναι καλύτερη και αρχίζουν να προβάλλονται καλύτερα τα αποτελέσματα ανά τομέα. Κατά συνέπεια η Επιτροπή θεωρεί πως δεν απαιτείται ο διαχωρισμός του κανονισμού LIFE.